

This programme is funded
by the European Union

MNE-ALB

IPA CROSS-BORDER COOPERATION PROGRAMME
MONTENEGRO - ALBANIA 2014-2020

Plani i Përbashkët i Menaxhimit të Rrezikut nga Zjarri Shteti: Shqipëri

Përmbajtja	2
Përmbajtja.....	4
Hyrje.....	5
1. Vlerësimi i rrezikut nga zjarri	5
1.1. Vështrim i përgjithshëm i zonës së synuar ndërkufitare	5
1.1.1. Karakteristika gjeografike.....	5
1.1.2. Klima.....	7
1.1.3. Gjendja e mjedisit dhe e trashëgimisë kulturore	10
1.2. Situata e zjarreve.....	20
1.2.1. Identifikimi i rrezikut, zonat e rrezikut dhe aksesit për shuarjen e zjarrit.....	20
1.2.2. Faktorët e rrezikut	22
1.2.3. Vlerësimi i rrezikut	25
2. Plani i Menaxhimit për Rrezikun e Zjarrit	28
2.1. Masat e rrezikut nga zjarri (masat parandaluese, gatishmëria, reagimi dhe rikuperimi)	28
2.2. Burimet operacionale që angazhohen në menaxhimin e zjarreve në pyje dhe reduktimin e rrezikut ndërkufitar	31
2.3. Aktorë të tjerë mund të angazhohen në menaxhimin e zjarreve në pyje	32
2.4. Aktivitetet e mobilizimit dhe koordinimit në reduktimin e rrezikut të zjarreve në pyje.....	33
2.5. Menaxhimi i zjarreve në pyje dhe bashkëpunimi me bashki të tjera në reduktimin e rrezikut ndërkufitar të zjarreve në pyje	36
2.6. Burimet financiare për zbatimin e planit.....	40
2.7. Metodatat e njoftimit të publikut	40
2.8. Rritja e Ndërgjegjësimit dhe Ndryshimi i Sjelljes	43
Annex 1 - Plani i menaxhimit të rrezikut nga zjarret në bashkinë e Shkodrës.....	48
Annex II – Aktivitete të përbashkëta në zonën ndërkufitare për menaxhimin e zjarreve, Shkodër	52
Annex III Skema organizative në rast të zjarreve në nivel komunal	61
Tabela 1 Zonë e kultivuar me kultura të ndryshme në bashkinë Shkodër	15
Tabela 2 Numri i bagëtive në bashkinë Shkodër	16
Tabela 3 Vlerësimi i faktorëve të rrezikut për pyjet/kullotat në bashkinë Shkodër	26
Figura 3 Klasifikimi i klimës për Shqipërinë.....	8
Figura 4 Të dhënat klimatike për Shkodrën.....	9
Figura 5 Klima në Shkodër.....	9
Figura 6 Drejtimitet e erës në Shkodër.....	10
Figura 7 Llojet e pyjeve dhe kullotave në bashkinë Shkodër	13

Ruajtja e thyerjeve të zjarrit: Mirëmbani dhe inspektoni rregullisht thyerjet e zjarrit, duke u siguruar që ato të pastrohen nga bimësia, mbeturinat dhe burimet e tjera të biomases nga zjarri. Kjo është një pjesë kritike e parandalimit dhe shuarjes së zjarrit.

Linjat e kontrollit: Vendosni linja kontrolli për të ndaluar përhapjen e zjarrit. Këto mund të krijohen duke pastruar bimësinë, duke përdorur buldozerë ose duke djegur zona të vogla të kontrolluara për të vepruar si barriera.

Kujdes nga shkëmbinjtë. Djegia e bimësisë në shpatet e pjerrëta rezulton gjithashtu në rënien e gurëve nga shpatet, të cilat mund të jenë fatale për njerëzit. Në këtë rast duhet pasur kujdes maksimal për të shmangur incidentet nga rrëzimi i shkëmbinjve.

5. Rikuperimi dhe restaurimi pas zjarrit

a. Vlerësimi i dëmit

Vlerësimet pas zjarrit: Pas një zjarri, kryeni vlerësime për të përcaktuar shkallën e dëmtimit të ekosistemeve, infrastrukturës dhe komuniteteve. Identifikoni zonat që janë më të rrezikuara nga erozioni, rrëshqitjet e dheut dhe zjarret e ardhshme.

Stabilizimi i tokës: Në zonat ku zjarri ka dëmtuar tokën, përdorni masa për kontrollin e erozionit (p.sh., mbjellja e mbulesës së tokës, përdorimi i mbulesës) për të reduktuar rrjedhjen dhe degradimin e tokës.

b. Restaurimi ekologjik

Ripyllëzimi dhe rehabilitimi: Zbatimi i projekteve të ripyllëzimit dhe restaurimit të ekosistemit në zonat e prekura rëndë nga zjarri. Rimbillni specie vendase, rivendosni habitatet dhe siguroni rikuperimin e biodiversitetit në rajonet e prekura nga zjarri.

Promovimi i rigjenerimit: Inkurajoni rigjenerimin natyror duke mbrojtur dhe ushqyer zonat e djegura, duke lejuar ekosistemet të shërohen, ndërsa parandaloni që speciet pushtuese të pushtojnë.

c. Mbështetja dhe qëndrueshmëria e komunitetit

Ndërtimi dhe përgatitja e komunitetit: Rimëkëmbja pas zjarrit është gjithashtu një mundësi për të forcuar qëndrueshmërinë e komunitetit. Angazhoni publikun në përpjekjet e rindërtimit dhe edukimin për parandalimin e zjarrit për t'u përgatitur për zjarret e ardhshme.

6. Bashkëpunimi dhe koordinimi

a. Bashkëpunimi ndër-institucional

Bashkëpunimi me agjencitë në nivel kombëtar dhe rajonal/ndërkombëtar: Zjarret shpesh kalojnë kufijtë e juridiksionit, kështu që është thelbësore që të dy vendet, bashkitë dhe agjencitë të punojnë së bashku. Kjo përfshin ndarjen e burimeve, personelit dhe informacionit gjatë ngjarjeve të zjarreve.

Bashkëpunimi ndërkombëtar: Për zjarre të mëdha ndërkufitare, koordinimi ndërkombëtar është thelbësor, veçanërisht për vendet fqinje. Kjo mund të përfshijë ndarjen e burimeve, njohurive dhe strategjive për shuarjen e zjarrit.

b. Ndarja e njohurive

Hulumtimi dhe praktikat më të mira: Investoni vazhdimisht në kërkime mbi metodat e parandalimit, zbulimit dhe shuarjes së zjarreve. Ndarja e njohurive dhe praktikave më të mira me rajone dhe vende të tjera mund të përmirësojë menaxhimin e zjarreve në nivel global.

3. Çfarë duhet bërë gjatë një zjarri në pyll

Nëse e gjeni veten në ose pranë një zjarri, është e rëndësishme të qëndroni të qetë dhe të dini se si të mbroheni.

a. Ndërgjegjësimi i sjelljes ndaj zjarrit

Njihni shenjat e një zjarri të afërt: Jini vigjilent ndaj ndryshimit të kushteve të erës, ndryshimit të modeleve të tymit ose sjelljes së pazakontë të zjarrit (p.sh., flakët që lëvizin shpejt në një kodër).

Shmangni shtegun e zjarrit: Nëse kapeni nga një zjarr, shmangni bllokimin duke u drejtuar drejt zbritjes (zjarret lëvizin më shpejt përpjetë) ose duke kërkuar strehim në një zonë të pastruar që është zhveshur qëllimisht nga bimësia (një thyerje zjarri).

b. Duke u mbrojtur nga tymi

Qëndroni brenda: Nëse nuk jeni në gjendje të evakuoni, strehohuni në ambiente të mbyllura, idealisht në një dhomë pa dritare. Mbyllni të gjitha dyert, dritaret dhe shfryn për të parandaluar hyrjen e tymit.

Vishni veshje mbrojtëse: Nëse duhet të dilni jashtë, vishni mëngë dhe pantallona të gjata, këpucë të forta dhe një maskë ose leckë të lagur mbi fytyrën tuaj për të filtruar tymin.

Shmangni frymëmarrjen e tymit: Thithja e tymit mund të jetë e rrezikshme, veçanërisht për individët vulnerabël si fëmijët, të moshuarit dhe ata me probleme të frymëmarrjes. Përdorni një leckë të lagur për të mbuluar hundën dhe gojën.

c. Siguria kundër zjarrit

Mos luftoni zjarre të mëdha: Lëroni përpjekjet për shuarjen e zjarrit profesionistëve. Mos u përpiqni të shuani vetë zjarret e mëdha.

Përdorni aparate zjarri dhe lopata për zjarre të vogla: Nëse zjarri është i vogël dhe i menaxhueshëm, mund të përdorni një zjarrfikës, lopatë ose kovë me ujë për të ndihmuar në shuarjen e tij, por kurrë mos u përpiqni të trajtoni zjarre të mëdha ose që lëvizin shpejt.

Përpiquni të izoloni zjarrin: Nëse zjarri është i vogël dhe i menaxhueshëm, mund të përdorni një zjarrfikës, lopatë ose kovë me ujë për të ndihmuar në shuarjen e tij, por kurrë mos u përpiqni të trajtoni zjarre të mëdha ose që lëvizin shpejt.

Sulmi i drejtpërdrejtë: Përfshin zjarrfikësit që aplikojnë ujë, shkumë ose relaksues zjarri direkt në perimetrin e zjarrit për ta frenuar dhe shuar atë. Kjo është efektive në zjarre të vogla ose të kufizuara.

Sulmi indirekt: Për zjarre më të mëdha, taktikat indirekte të tilla si krijimi i thyerjeve të zjarrit dhe linjave të kontrollit mund të parandalojnë përhapjen e mëtejshme të zjarrit. Këto linja krijohen zakonisht duke pastruar bimësinë ose duke përdorur djegie të kontrolluara për të eliminuar biomasen e thare, përpara zjarrit.

Mbështetja ajrore: Përdorni bombardues me ujë dhe helikopterë për të hedhur ujë ose retardantë zjarri në zjarr, veçanërisht në zona të vështira për t'u arritur. Shtypja ajrore mund të ngadalësojë përhapjen e zjarrit dhe të mbështesë ekuipazhet tokësore.

Krijimi i thyerjeve të zjarrit: Ndërtoni vendpushime zjarri duke hequr bimësinë përgjatë zonave strategjike si skajet e komuniteteve ose përgjatë rrugëve të transportit. Zjarri duhet të jetë mjaft i gjerë për të ndaluar përhapjen e zjarrit dhe për t'u dhënë zjarrfikësve një zonë të sigurt për të punuar.

Për shtëpitë ose strukturat pranë pyjeve:

Bimë rezistente ndaj zjarrit: Përdorni bimë dhe materiale rezistente ndaj zjarrit për peizazh për të krijuar hapësira të mbrojtura rreth shtëpive. Shmangni përdorimin e bimëve shumë të ndezshme.

Bimësia e pastër: Mbani një hapësirë të mbrojtur duke pastruar gjethet e thata, hala pishe dhe pastroni të paktën 30 metra nga shtëpia. Pritini pemët dhe shkurret për të krijuar hapësirë midis vegjetacionit dhe strukturave.

Ruani dru zjarri siç duhet: Mbani dru zjarri dhe materiale të tjera të djegshme larg shtëpive dhe strukturave të tjera.

2. Sinjalizimet e zjarrit dhe planifikimi i evakuimit

Përgatitja për evakuimin nga zjarri mund të shpëtojë jetë dhe të mbrojë pronën.

a. Qëndroni të informuar

Regjistrohu për alarme: Regjistrohu për alarme dhe njoftime emergjente në nivel lokal ose komunal. Përdorni sinjalizimet e urgjencës me valë, SMS ose shërbimet e kundërta 112 që ofrojnë përditësime për kushtet e zjarrit.

Monitoroni motin e zjarrit: Kushtojini vëmendje parashikimit, veçanërisht gjatë kushteve të thata, të nxehta dhe me erë. Kujdesuni për paralajmërimet e flamurit të kuq, të cilat tregojnë rrezik të lartë zjarri.

Dëgjoni lajmet lokale: Qëndroni të sintonizuar me radio lokale, TV ose kanale në internet për informacion në lidhje me aktivitetin e zjarrit, urdhrat e evakuimit dhe vendndodhjet e strehimoreve.

b. Plani i evakuimit

Nëse jeni banor ose po luftoni zjarrin, krijoni një plan evakuimi: Hartoni një plan me rrugë të shumta daljeje për ju, familjen tuaj dhe të tjerët me ju, veçanërisht nëse ndodheni pranë zonave të pyllëzuara ose rajoneve pyjore nën zjarr.

Përgatitni një çantë urgjence: Mbani një "çantë" me gjëra thelbësore si uji, ushqimet e para, furnizimet e ndihmës së parë, ilaçet, elektrik dore, një radio me bateri dhe dokumente të rëndësishme.

Njihni rrugët e evakuimit: Identifikoni rrugët lokale të evakuimit, duke përfshirë rrugët alternative, në rast të mbylljes së rrugëve. Sigurohuni që të gjithë anëtarët e familjes dhe kolegët tuaj të jenë të njohur me këto rrugë.

Ndiqni urdhrat zyrtarë: Nëse autoritetet lokale lëshojnë një urdhër evakuimi, largohuni menjëherë. Mos prisni për minutën e fundit dhe shmangni përpjekjet për të kapërcyer zjarrin nëse kërcënimi bëhet i pashmangshëm.

c. Evakuimi gjatë zjarrit

Largohuni herët: Nëse jeni udhëzuar të evakuoni, largohuni përpara se zjarri të arrijë në zonën tuaj. Sa më shumë kohë të keni, aq më i sigurt do të jeni.

Udhëtoni në mënyrë të sigurt: Nëse po i jepni makinës gjatë një zjarri, mbani dritaret lart, dyert të mbyllura dhe fenerët ndezur. Shmangni ngarjen nëpër zona me tym pasi dukshmëria mund të jetë e dobët.

Qëndroni brenda derisa të jetë e sigurt: Nëse nuk jeni në gjendje të evakuoni menjëherë, qëndroni brenda, larg dritareve dhe mbroni veten nga thithja e tymit duke përdorur një leckë të lagur mbi fytyrën tuaj.

teknologji—të marrin informacion në kohë dhe të saktë. Përdorimi i një kombinimi të mjeteve moderne dixhitale, mediave tradicionale, përpjekjeve të bazuara në komunitet dhe sistemeve të alarmit të emergjencës do të ndihmojë në mbrojtjen e jetëve dhe minimizimin e dëmeve të pronës gjatë ngjarjeve të zjarreve në pyje. Planifikimi i duhur dhe edukimi publik janë thelbësorë për të siguruar që këto metoda të jenë efektive kur vjen momenti.

2.8. Rritja e Ndërgjegjësisimit dhe Ndryshimi i Sjelljes

Zjarret në pyje paraqesin rreziqe të mëdha si për njerëzit ashtu edhe për mjedisin, dhe është thelbësore që individët të jenë të përgatitur dhe të kuptojnë praktikën më të mira për parandalimin dhe reagimin ndaj tyre. Këtu është një grup i plotë udhëzimesh për sigurinë nga zjarret në pyje për banorët në zona të rrezikuara dhe ata që kryejnë aktivitete në natyrë si ecje, kamping ose punë në pyje.

1. Masat e parandalimit të zjarreve

Parandalimi i zjarreve është mënyra më efektive për të reduktuar ndikimin e tyre. Ndiqni këto udhëzime sigurie për të minimizuar rrezikun e një zjarri në pyll.

a. Siguria në zjarr kampi

Zgjidhni kampingjet e sigurta: Përdorni kampe të vendosura dhe mbajini zjarret larg pemëve, barit të thatë dhe degëve të varura.

Ndërtoni zjarret në mënyrë të sigurt:

- Përdorni unaza zjarri, gropa ose soba të ofruara nga kampi.
- Mbani zjarret të vogla dhe të menaxhueshme.
- Mos e lini kurrë një zjarr pa mbikëqyrje.

Fikni zjarret siç duhet: Para se të largoheni, shuani plotësisht zjarret duke hedhur ujë në zjarr, duke trazuar hirin dhe duke shtuar më shumë ujë derisa të gjitha prushi të ftohen në prekje.

Përdorni një zjarrfikës ose lopatë: Mbani një lopatë, kovë me ujë ose zjarrfikës afër për të kontrolluar shkëndijat ose prushin.

b. Duhanpirësit dhe pajisjet e jashtme

Hedhja e duhur e cigareve: Asnjëherë mos i hidhni bishtat e cigareve, shkrepsat ose materiale të tjera duhanpirëse në bar të thatë ose zona të pyllëzuara. Hidhni gjithmonë në një enë jo të djegshme.

Kontrolloni sharrat me zinxhir dhe pajisjet: Kur përdorni vegla elektrike si sharrë elektrike me zinxhir, kositëse lëndine ose gjeneratorë, sigurohuni që pajisjet të jenë të mirëmbajtura mirë. Sigurohuni që shkëndijat të mos fluturojnë në bimësinë e thatë.

c. Djegia e mbeturinave

Shmangni djegien e mbeturinave në ditët me erë: Mos i digjni gjethet, furçat ose mbeturinat në kushte me erë. Ju lutemi ndiqni udhëzimet e dhëna në ligjin 68/2023. Kontrolloni gjithmonë kushtet e motit dhe jini të kujdesshëm ndaj erërave të forta që mund të përhapin shpejt flakët.

Krijoni pushime nga zjarri: Nëse pastroni tokën, sigurohuni që të krijoni zona të gjera dhe të pastra (shpërthime zjarri) pa bimësi dhe sigurohuni që zjarri të shuhet plotësisht përpara se të largoheni.

d. Peizazh rezistent ndaj zjarrit

për shpërndarjen e informacionit. Sistemet e transmetimit të emergjencës duhet të aktivizohen për të ofruar përditësime të vazhdueshme, udhëzime evakuimi dhe informacion kontakti emergjence.

- **Rrjetet e radios:** Rrjete të specializuara si Sistemi i Alarmit të Emergjencës mund të përdoren për të transmetuar paralajmërime përmes stacioneve lokale të radios.
- **Lajmet lokale:** Stacionet lokale të TV dhe shërbimet kabllore shpesh ofrojnë mbulim të vazhdueshëm të incidenteve të zjarreve në pyje, me përditësime të drejtpërdrejta për përparimin e zjarrit, vendndodhjet e strehimoreve dhe urdhrat e evakuimit.

5. Komunikimet me Radio për Ndërhysit e Parë

- **Radio dykahëshe për ekipet e emergjencës:** Zjarrfikësit, policia dhe ekipet mjekësore të emergjencës shpesh përdorin radio për të komunikuar me njëri-tjetrin në kohë reale. Këto sisteme radio mund të përdoren gjithashtu për të koordinuar me qeveritë lokale ose të dy bashkitë për të ofruar informacion të përditësuar për zonat e rrezikut, zonat e evakuimit, përmbajtjen e zjarrit dhe burimet në dispozicion.

6. Aplikacionet lokale të zjarrit dhe shërbimet SMS

- **Sistemet SMS të Alarmit të Zjarrit:** Në zonat me rreziqe të shpeshta të zjarreve në pyje, bashkitë mund të ofrojnë një shërbim SMS me zgjedhje që dërgon alarme të lokalizuara në kohë reale për zjarret. Përdoruesit mund të regjistrohen për njoftime mbi nivelet e rrezikut të zjarrit, zjarret aktuale në zonë dhe veprimet e rekomanduara.
- **Aplikacionet e rrezikut të zjarrit:** Është një praktikë e mirë të ketë zhvilluar aplikacione që ndjekin nivelet e rrezikut të zjarrit dhe ofrojnë alarme në kohë reale për aktivitetin e zjarrit në zonat përreth. Këto aplikacione mund të përfshijnë njoftime push, harta të zjarreve në kohë reale dhe përditësime të cilësisë së ajrit.

7. Fushatat e Informimit të Bazuara në Komunitet

- **Workshope dhe trajnime lokale:** Para se të ndodhin zjarret në pyje, autoritetet lokale mund të organizojnë takime komunitare, workshope dhe seanca trajnimi për t'u mësuar banorëve praktikën e menaxhimit të zjarrit, sigurinë, planet e evakuimit dhe kontaktet e emergjencës.
- **Programet e ndërgjegjësimit për rrezikun e zjarrit:** Fushatat e rregullta të informimit publik (përmes shkollave, organizatave lokale dhe takimeve bashkiake) duhet të edukojnë banorët për rreziqet e zjarrit dhe masat e gatishmërisë.
- **Materialet e shtypura:** Fletëpalosje, broshura dhe postera të shpërndarë në vende publike si bashki, biblioteka dhe qendra komunitare mund të ofrojnë udhëzime të shkruara për atë që duhet të bëhet gjatë një zjarri në pyll, përfshirë kontaktet e emergjencës, rrugët e evakuimit dhe masat e sigurisë nga zjarri.

8. Komunikimi ndërkufitar

- **Alarmet ndërkufitare:** Për të dy bashkitë, bashkëpunimi ndërkufitar është thelbësor në menaxhimin e zjarreve në pyje. Autoritetet në të dy bashkitë dhe vendet duhet të koordinojnë mesazhet përmes sistemeve të ngjashme (p.sh., sistemet e alarmit të emergjencës, aplikacionet ndërkufitare) për të siguruar që njerëzit që jetojnë pranë kufijve të marrin alarmet e duhura.

Për të informuar në mënyrë efektive publikun në rast të zjarreve në pyje, duhet të përdoren metoda të shumta komunikimi, duke siguruar që të gjithë banorët—pavarësisht nga aksesit i tyre në

dhe platformat dixhitale. Këto sisteme ofrojnë njoftime të menjëhershme për kërcënimet e afërta të zjarreve në pyje, përfshirë udhëzimet e evakuimit, vendndodhjet e strehimoreve dhe masa të tjera sigurie.

- Njoftimet emergjente nëpërmjet rrjeteve celulare: alarmet e emergjencës mund të dërgohen direkt në telefonat celularë përmes SMS-ve ose njoftimeve push. Këto alarme janë të shkurtra dhe të fokusuara në veprime të menjëhershme, si evakuimet ose këshilla sigurie.
- Sistemi i kundërt 112/ Sistemet e Alarmit të Komunitetit: Ky sistem u lejon autoriteteve të dërgojnë njoftime masive direkt në telefonat celularë të banorëve brenda një zone të caktuar gjeografike. Këto mund të ofrojnë udhëzime specifike në lidhje me evakuimet, mbylljet e rrugëve dhe udhëzimet e sigurisë.
- Aplikacionet për celular: Agjencitë e menaxhimit të emergjencave mund të zhvillojnë ose të bashkëpunojnë me aplikacione ekzistuese për të dërguar njoftime push dhe përditësime në kohë reale për aktivitetin e zjarrit, cilësinë e ajrit dhe rrugët e evakuimit.

2. Sistemet e Adresimit Publik dhe Sirenat

- Sirenat e jashtme: Në zonat me rrezik të lartë, sirenat e jashtme mund të aktivizohen për të sinjalizuar se po ndodh një emergjencë, si kërcënimi i zjarrit në pyll. Këto sirena duhet të shoqërohen me komunikim të qartë për atë që publiku duhet të bëjë (p.sh., të evakohet menjëherë, të kërkojë strehim).
- Sistemet e adresimit publik: Autoritetet lokale ose ndërhyrësit e emergjencës mund të përdorin sisteme të adresimit publik në vende kyçe (p.sh., parqe, sheshe publike, strehimore) për të transmetuar informacion dhe udhëzime urgjente për publikun gjatë një zjarri në pyll.

3. Media sociale dhe komunikimi dixhital

- **Platformat e mediave sociale:** Platformat e mediave sociale si Facebook, Instagram dhe faqet e internetit të qeverisjes vendore janë mjete kritike për të ofruar përditësime në kohë reale, alarme dhe harta të zjarreve në pyje. Bashkitë mund të përdorin këto platforma për të lëshuar urdhra evakuimi, këshilla sigurie dhe informacion për përmbajtjen e zjarrit.
 - **Hashtagjet:** Në rast zjarresh, përdorni hashtag si #AlarmZjarri ose #EvakuimZjarri për të ndihmuar përdoruesit të ndjekin incidente dhe përditësime specifike.
 - **Postimet e gjeolokalizuar:** Ka platforma që u lejojnë autoriteteve të gjeo-targetojnë mesazhe në vendndodhje specifike, duke siguruar që njerëzit në zonat e prekura të marrin informacionin më të rëndësishëm dhe urgjent.
- **Përditësimet e faqes së internetit dhe faqes për celular:** Autoritetet lokale, departamentet e zjarrfikësve dhe agjencitë e menaxhimit të emergjencave duhet të mbajnë një faqe interneti të përditësuar me informacion për zjarret në pyje, rrugët e evakuimit, vendndodhjet e strehimoreve dhe burime të tjera. Për ata me akses të kufizuar në mediat sociale, një faqe interneti e përshtatshme për celular është thelbësore për të ofruar përditësime kritike.
- **Informacioni i mbledhur nga publiku:** Përdorni çdo forum lokal komuniteti për të ofruar informacion të mbledhur nga publiku gjatë një zjarri në pyll, ku njerëzit mund të ndajnë përditësime në kohë reale për rrugët e evakuimit, rrugët e bllokuara dhe disponueshmërinë e shërbimeve të emergjencës.

4. Media Tradicionale

- **Radio dhe TV:** Në zonat rurale ose të largëta ku aksesit në internet mund të jetë i kufizuar, media tradicionale si stacionet lokale të radios AM/FM dhe kanalet televizive janë kritike

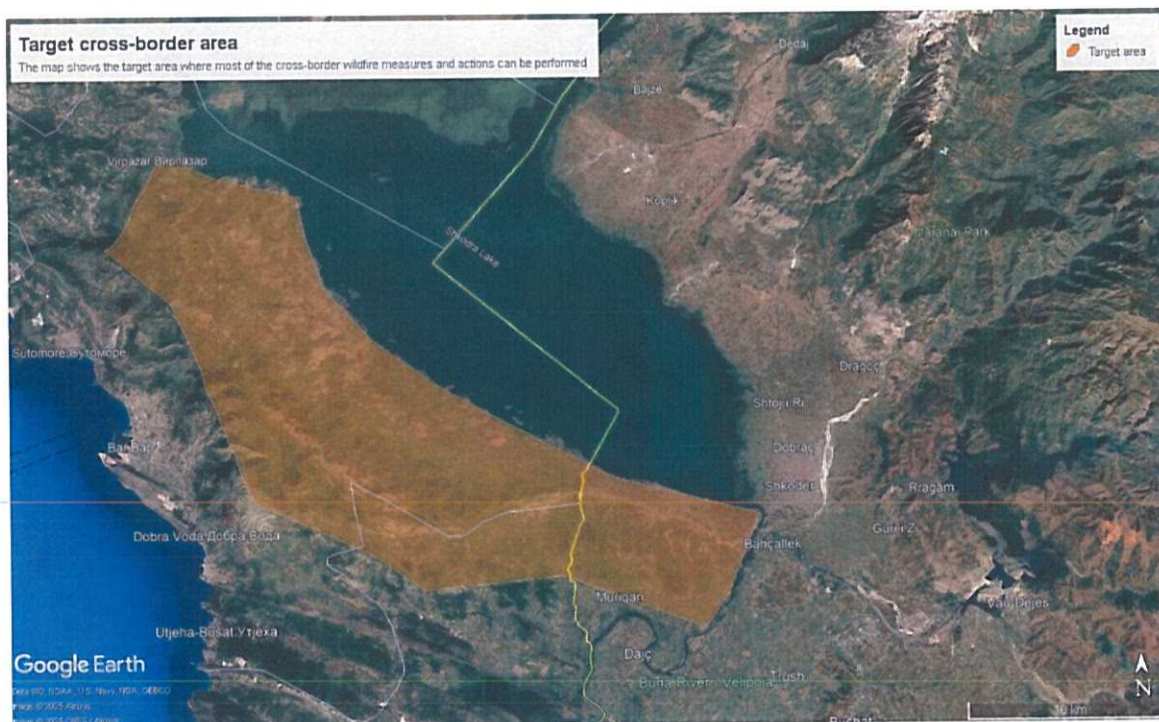

Figure 19 Zonat e synuara ku duhet të zbatohen shumica e masave ndërkufitare

Shumica e masave ndërkufitare duhet të fokusohen në malin e Taraboshit, i cili është një zonë e ndjeshme mjedisore si në Shqipëri ashtu edhe në Mal të Zi. Prania e zjarreve në njërin anë të kufirit ka të ngjarë të prekë ose të përhapet më shpejt, duke dëmtuar zona të tjera përtej kufirit. Kjo zonë ka gjithashtu një rrezik potencial më të lartë për zjarre, për shkak të terrenit të pjerrët dhe aksesit të kufizuar për automjetet dhe ekipet e zjarrfikësve. Për këtë arsye, këshillohet që të gjitha veprimet dhe masat e propozuara më sipër të fokusohen dhe zbatohen në këtë fushë.

d. Shuarja e koordinuar e zjarrit dhe alokimi i burimeve

- **Ekipet e përbashkëta të zjarrfikësve:** Në raste të zjarreve të mëdha në pyje, bashkitë e Shkodrës dhe Barit ose madje edhe të dy shtetet tona mund të krijojnë forca të përbashkëta që punojnë së bashku në terren. Këto ekiye duhet të trajnohen për të operuar nën struktura të përbashkëta komande dhe koordinimi.
- **Rezervat e burimeve ndërkufitare:** Bashkimi i burimeve të zjarrfikësve (p.sh., avionët bombardues me ujë, autobotet e zjarrit, helikopterët) për të krijuar një rezervë më të madhe, më fleksibël të aseteve që mund të dërgohen shpejt përtej kufijve kur nevojitet. Ky sistem i ndarjes së burimeve redukton kostot dhe siguron një përgjigje më të fortë.
- **Ndihma e ndërsjellë në shuarjen e zjarrit:** Në rast se një bashki është e mbingarkuar, zonat fqinje mund të ofrojnë mbështetje të menjëhershme për shuarjen e zjarrit, përfshirë ekiye rezervë, pajisje, autobote dhe avionë (nëse është e mundur).

(iii) Rimëkëmbja dhe Restaurimi pas Zjarrit në Pyll

- **Përpjekjet e përbashkëta të rimëkëmbjes:** Pas një zjarri në pyll, bashkitë mund të punojnë së bashku për të vlerësuar dëmin dhe koordinuar rimëkëmbjen dhe restaurimin e zonave të prekura. Kjo përfshin rindërtimin e infrastrukturës, restaurimin e ekosistemeve dhe ofrimin e mbështetjes për komunitetet e zhvendosura.
- **Vlerësimi i ndikimit mjedisor:** Kryerja e vlerësimeve të përbashkëta të ndikimit në mjedis për të kuptuar se si zjarret në pyje kanë ndikuar në ekosistemet dhe biodiversitetin. Përpjekjet e rimëkëmbjes duhet të përfshijnë strategji ndërkufitare për të restauruar habitatet, pyjet dhe pellgjet ujëmbledhëse të dëmtuara.
- **Analiza pas incidentit:** Pas çdo zjarri të madh në pyll (p.sh. më shumë se 30 hektarë), bashkitë duhet të vlerësojnë së bashku përpjekjet e përgjigjes, të identifikojnë mësimet e nxjerra dhe të përditësojnë strategjitë e shuarjes së zjarrit për të përmirësuar koordinimin për ngjarjet e ardhshme.

(iv) Angazhimi me Komunitetet Lokale

- **Përfshirja e komunitetit:** Në këtë fushë, është thelbësore të përfshihen komunitetet lokale në reduktimin e rrezikut ndërkufitar duke u ofruar atyre trajnim për parandalimin e zjarrit dhe përgjigjen ndaj emergjencave. Të dy bashkitë duhet të harmonizojnë fushatat edukative dhe aktivitetet e angazhimit të komunitetit për të siguruar që publiku e kupton rrezikun më të gjerë.
- **Rrjetet e vullnetarëve:** Për të qenë më efektive, bashkitë duhet të krijojnë rrjete vullnetarësh që mund të ndihmojnë si në përpjekjet e parandalimit ashtu edhe të përgjigjes ndaj zjarrit, dhe të koordinohen mes të dy komuniteteve për të ofruar mbështetje të ndërsjellë gjatë situatave aktive të zjarreve në pyje.

ndërkufitar për t'u përgatitur për zjarre në pyje në shkallë të gjerë që prekin rajone të shumta.

(ii) Bashkëpunimi me bashki dhe vende të tjera

Duke pasur parasysh që zjarret në pyje shpesh përhapen në zona të mëdha, bashkëpunimi mes bashkive fqinje dhe madje edhe shteteve është kritik. Elementët e mëposhtëm duhet të jenë pjesë e çdo strategjie efektive të reduktimit të rrezikut ndërkufitar të zjarreve në pyje:

a. Marrëveshjet dhe protokollet ndërkufitare

- Marrëveshjet formale: Bashkitë e Shkodrës dhe Barit duhet të vendosin marrëveshje formale (p.sh., memorandum mirëkuptimi ose traktate) për të lehtësuar bashkëpunimin në parandalimin, përgjigjen dhe rimëkëmbjen nga zjarret në pyje. Këto marrëveshje duhet të përcaktojnë qartë rolet, përgjegjësitë dhe mekanizmat e ndarjes së burimeve.
- Protokollet e ndihmës së ndërsjellë: Vendosja e protokolleve për dhënien dhe marrjen e ndihmës. Kjo përfshin protokolle për kërkimin dhe dislokimin e burimeve, si ekipet e zjarrfikësve, mbështetjen ajrore (p.sh., avionët bombardues me ujë) dhe ekipet mjekësore.
- Kuadri ligjor: Kuadri aktual ligjor është në fuqi për të mundësuar koordinim efikas ndërkufitar, përfshirë lëvizjen e personelit dhe pajisjeve, çështjet e përgjegjësisë dhe aksesin në burime të përbashkëta si burimet e ujit.
- Procedura Standarde e Veprimit (PSV) është një udhëzim operacional që përcakton detyrat dhe veprimet e personelit zjarrfikës në raste emergjente. Me fjalë të tjera, PSV-të janë udhëzime të shkruara që shpjegojnë çfarë pritet dhe kërkohet nga personeli i shërbimit të zjarrfikësve në kryerjen e punëve të tyre.

b. Paralajmërimi i Hershëm i Përbashkët dhe Ndarja e Informacionit

- Ndarja e të dhënave në kohë reale: Menaxhimi ndërkufitar i zjarreve në pyje kërkon ndarjen e të dhënave në kohë reale për modelet e motit (p.sh., temperatura, shpejtësia e erës), aktivitetin e zjarrit dhe burimet. Në këtë drejtim është shumë e rëndësishme të krijohen sisteme për komunikim (p.sh., platforma dixhitale) që u lejojnë bashkive të ndajnë të dhëna dhe parashikime kritike.
- Sistemet e integruara të monitorimit: Përdorimi sa më shumë që të jetë e mundur i teknologjisë së satelitëve, dronëve dhe ndjesisë në distancë për të monitoruar aktivitetin e zjarrit dhe identifikuar vatrat e mundshme të zjarrit. Sistemet e integruara u lejojnë të dy bashkive të parashikojnë rreziqet e zjarreve në pyje dhe të ndërmarrin veprime parandaluese përtej kufijve.
- Sistemet e unifikuara të komunikimit: Zhvillimi i një strategjie të përbashkët komunikimi për të dy bashkitë dhe publikun. Kjo përfshin përdorimin e mediave sociale, sistemeve të alarmit të emergjencës dhe koordinimin përmes një zyre të unifikuar të informacionit publik për të siguruar që publiku në të gjitha zonat e prekura të marrë informacion të qëndrueshëm.

c. Trajnime dhe ushtrime të përbashkëta

- Stërvitje ndërkufitare: Planifikimi dhe kryerja e rregullt e stërvitjeve dhe simulimeve të përbashkëta të zjarreve në pyje, duke përfshirë si zjarrfikësit bashkiakë ashtu edhe aktorët e tjerë përkatës nga Shqipëria dhe Mali i Zi. Kjo mund të testojë koordinimin e evakuimeve ndërkufitare, ndarjen e burimeve dhe strategjitë e shuarjes së zjarrit.
- Ndërtimi i kapaciteteve: Bashkitë duhet të bashkëpunojnë për të kërkuar dhe furnizuar me trajnim të specializuar për personelin e zjarrfikësve, menaxhimit të krizave dhe përgjigjes së emergjencës. Kjo rrit kapacitetin e përgjithshëm të forcës punëtore të zjarrfikësve.

2.5. Menaxhimi i zjarreve në pyje dhe bashkëpunimi me bashki të tjera në reduktimin e rrezikut ndërkufitar të zjarreve në pyje

Menaxhimi strategjik efektiv i zjarreve në pyje kërkon jo vetëm gatishmëri dhe përgjigje lokale në nivel bashkiak, por edhe krijimin e rrjeteve dhe protokolleve të forta për bashkëpunim me bashkitë fqinje (p.sh. Bar, Tuz, Ulqin, Podgoricë etj.), rajonet, dhe madje edhe shtetin fqinj si Mali i Zi. Ky bashkëpunim është veçanërisht kritik për reduktimin e rrezikut ndërkufitar të zjarreve në pyje, pasi zjarret shpesh nuk respektojnë kufijtë. Më poshtë janë strategjitë dhe parimet kryesore për nxitjen e bashkëpunimit ndërbashkiak dhe ndërkufitar në menaxhimin e zjarreve në pyje.

Bashkëpunimi ndërkufitar është thelbësor për reduktimin efektiv të rrezikut të zjarreve në pyje, veçanërisht në rajonet ku zjarret mund të përhapen lehtësisht përtej kufijve bashkiakë ose kombëtarë. Duke nxitur marrëveshje formale, duke ndarë burime dhe informacion, duke koordinuar trajnimin dhe duke angazhuar komunitetet lokale, bashkitë mund të rrisin aftësinë e tyre për të parandaluar, menaxhuar dhe rimëkëmbur nga zjarret në pyje.

(i). Menaxhimi Strategjik i Zjarreve në Pyje në Nivel Bashkiak.

Menaxhimi strategjik efektiv i zjarreve në pyje përfshin si përpjekjet e zbutjes ashtu edhe të përgjigjes në zonat ndërkufitare që mund të përfshijnë:

a. Parandalimi dhe Gatishmëria

- **Vlerësimi dhe hartëzimi i rrezikut të zjarreve në pyje:** Identifikimi i zonave të prirura ndaj zjarrit, si pyjet, kullotat dhe zonat pranë vendbanimeve. Si bashkia e Shkodrës ashtu edhe e Barit duhet të zhvillojnë harta rreziku që përfshijnë si rreziqet lokale ashtu edhe rreziqet ndërkufitare të zjarrit.
- **Planifikimi i përdorimit të tokës:** Vendosja dhe zbatimi i kodeve të ndërtimit dhe ligjeve të zonimit të sigurta ndaj zjarrit për të reduktuar rrezikun në zonat e prirura ndaj zjarrit.
- **Brezat mbrojtës nga zjarri:** Të punojnë së bashku për të projektuar, ndërtuar dhe mirëmbajtur brezat mbrojtës nga zjarri në zonat e synuara ndërkufitare.
- **Menaxhimi i lëndës djegëse:** Krijimi i brezave mbrojtës nga zjarri, reduktimi i bimësisë që shërben si lëndë djegëse dhe zbatimi i djegieve të kontrolluara në bashkëpunim me agjencitë pyjore lokale, kombëtare dhe rajonale. Bashkitë duhet të vlerësojnë ngarkesën e lëndës djegëse dhe të planifikojnë strategji zbutëse përtej kufijve.
- **Ndërgjegjësimi dhe edukimi publik:** Edukimi i publikut për parandalimin e zjarrit, praktikat e përgjegjshme të menaxhimit të tokës dhe si të reagojnë në rast të një zjarri në pyll. Kjo mund të jetë veçanërisht e dobishme në rajonet kufitare pasi popullsitë e të dy bashkive përballen me të njëjtat rreziqe.

b. Planifikimi dhe koordinimi i përgjigjes

- **Planet e gatishmërisë:** Bashkitë duhet të zbatojnë plane të përgjigjes ndaj zjarrit, të cilat përfshijnë ekipe të caktuara për shuarjen e zjarrit, evakuimin dhe alokimin e burimeve. Planitë përfshijnë gjithashtu masa të veçanta për situatat ndërkufitare, veçanërisht nëse zjarret mund të kalojnë në bashkitë fqinje.
- **Inventari i burimeve:** Të dy bashkitë duhet të mbajnë një inventar të përbashkët të pajisjeve të zjarrfikësve, personelit dhe burimeve të emergjencës që mund të mobilizohen shpejt. Ky inventar duhet të jetë i disponueshëm për bashkitë dhe vendet fqinje në rast të një përshkallëzimi.
- **Trajnimi dhe simulimet:** Ushtrime të rregullta të përbashkëta trajnimi mes bashkive (dhe nëse është e mundur, më shumë bashki se Shkodra dhe Bari) duhet të kryhen për të siguruar përpjekje të koordinuara gjatë incidenteve reale. Simulimet duhet të përfshijnë koordinim

d. Faza e rimëkëmbjes:

- **Vlerësimi i dëmeve:** Pasi zjarri në pyll të jetë nën kontroll, ekipi vlerëson dëmet, përfshirë shkatërrimin e pronës, infrastrukturës dhe mjedisit.
- **Përpjekjet e restaurimit:** Iniciimi i projekteve të ripyllëzimit dhe restaurimit të tokës, si dhe ofrimi i mbështetjes për individët ose komunitetet e zhvendosura.
- **Rishikimi pas zjarrit:** Kryerja e një rishikimi pas zjarrit për të analizuar efektivitetin e përgjigjes dhe identifikuar fushat për përmirësim në menaxhimin e ardhshëm të zjarreve në pyje.

3. Bashkëpunimi me institucionet Kombëtare ose Rajonale

- Në nivel bashkiak, koordinimi me autoritetet më të larta si Drejtoria e përgjithshme e menaxhimit të zjarreve rajonale është thelbësor. Kjo siguron disponueshmërinë e burimeve shtesë, ekspertizës dhe mbështetjes kur kapacitetet lokale janë të mbingarkuara.
- Bashkëpunimi me shërbimin rajonal të pyjeve, agjencinë e mbrojtjes së mjedisit, inspektoratin, ARZM dhe shërbimin kombëtar meteorologjik (IGJEUM) mund të ndihmojë në përmirësimin e parashikimit, paralajmërimit të hershëm dhe taktikave të shuarjes së zjarrit.

4. Përfshirja e Komunitetit

- Përfshirja e komunitetit në përpjekjet e parandalimit dhe përgjigjes ndaj zjarreve në pyje është thelbësore. Angazhimi i qytetarëve përmes programeve edukative, grupeve vullnetare të zjarrfikësve dhe patrullave lokale të vëzhgimit të zjarrit mund të rrisë ndjeshëm qëndrueshmërinë e një komuniteti ndaj zjarreve në pyje.

5. Financimi dhe Burimet

- Sigurimi i financimit për parandalimin e zjarreve në pyje (p.sh., brezat mbrojtës nga zjarri, djegiet e kontrolluara) dhe përgjigjen (p.sh., pajisjet e zjarrfikësve, personeli) është thelbësor. Bashkitë shpesh punojnë në partneritet me organizata kombëtare ose ndërkombëtare për grante dhe financim.

Duke krijuar një ekip koordinues disiplinor të organizuar mirë në nivel bashkiak, komuniteti mund të rrisë aftësinë e tij për të menaxhuar rreziqet e zjarreve në pyje, për të mbrojtur jetët dhe pronën, dhe për të reduktuar ndikimet mjedisore të zjarreve në pyje.

Plani i detajuar me aktivitetet dhe afatet kohore është paraqitur në Aneksin 1.

- **Fushata ndërgjegjësimi:** Zhvillimi dhe zbatimi i programeve të edukimit publik për sigurinë nga zjarri, si praktikat e përgjegjshme të djegies dhe si të krijohen hapësira mbrojtëse rreth shtëpive.
 - **Peizazhi rezistent ndaj zjarrit:** Inkurajimi i pronarëve të tokave dhe komuniteteve për të adoptuar praktika peizazhi që reduktojnë rrezikun e përhapjes së zjarrit.
 - **Hartëzimi i rrezikut të zjarreve në pyje:** Vlerësimi i zonave më të rrezikuara nga zjarret në pyje dhe krijimi i hartave të rrezikut për të planifikuar brezat mbrojtës nga zjarri, rrugët e emergjencës dhe planet e evakuimit.
 - **Bashkëpunimi me institucionet e Pyjeve dhe Fakultetin:** Sigurimi i praktikave të duhura të menaxhimit të pyjeve, përfshirë djegiet e kontrolluara, rrallimin dhe krijimin e brezave mbrojtës nga zjarri.
 - **Alokimi i burimeve:** Sigurimi që ka burime të mjaftueshme për shuarjen e zjarrit, përfshirë personelin, pajisjet dhe mjetet e shuarjes së zjarrit.
- b. Faza e gatishmërisë:**
- **Trajnimi i zjarrfikësve:** Kryerja e trajnimeve të rregullta për ekipet lokale të zjarrfikësve, shërbimet e emergjencës dhe ndërhyrësit e tjerë të parë, përfshirë vullnetarët dhe komunitetin lokal.
 - **Planet e emergjencës:** Zhvillimi dhe përditësimi i planeve të përgjigjes ndaj zjarreve në pyje të bashkisë, përfshirë rrugët e evakuimit, strehimoret, brezat mbrojtës nga zjarri dhe koordinimin me bashkitë fqinje në Shqipëri dhe Mal të Zi.
 - **Koordinimi me komunitetet lokale:** Organizimi i stërvitjeve të zjarrit dhe aktiviteteve të gatishmërisë brenda komuniteteve për të siguruar që banorët të dinë si të reagojnë në rast të një zjarri në pyll.
 - **Sistemet e monitorimit dhe paralajmërimit të hershëm:** Ngritja e sistemeve për të monitoruar kushtet meteorologjike (si temperaturat e larta, thatësirën dhe erën) dhe rreziqet e zjarrit në kohë reale. Kjo mund të përfshijë punën me agjencitë kombëtare meteorologjike ose mjedisore.
- c. Faza e reagimit në rast zjarri:**
- **Aktivizimi i planit të përgjigjes:** Nëse shpërthen një zjarr në pyll, ekipi aktivizon planin e përgjigjes së emergjencës, përfshirë mobilizimin e burimeve dhe personelit të zjarrfikësve.
 - **Menaxhimi i përgjigjes së emergjencës:** Zjarrfikësit, shërbimet e emergjencës dhe policia lokale menaxhojnë evakuimet, ngrenë strehimore emergjence dhe ofrojnë informacion kritik për publikun.
 - **Koordinimi i burimeve:** Sigurimi që burimet si autobotet e ujit, mbështetja ajrore, ekipet e zjarrfikësve dhe personeli mjekësor të mobilizohen në mënyrë efikase.
 - **Komunikimi publik:** Oficeri i komunikimit duhet të ofrojë përditësime të qarta dhe në kohë për publikun përmes kanaleve të ndryshme, si radio, televizioni, mediat sociale dhe sistemet e alarmit të emergjencës.

- OSHC. Në Shkodër, ka rreth 30 OSHC që mund të ofrojnë mbështetje jo vetëm për ndërgjegjësimin e komuniteteve dhe banorëve për mbrojtjen nga zjarri, por me anëtarët dhe vullnetarët e tyre mund të marrin pjesë në shuarjen e zjarreve.

2.4. Aktivitetet e mobilizimit dhe koordinimit në reduktimin e rrezikut të zjarreve në pyje

Në nivel bashkiak, krijimi i një ekipi koordinues për mbrojtjen nga zjarret në pyje është thelbësor për të siguruar një përgjigje të shpejtë dhe të organizuar ndaj rreziqeve të mundshme të zjarreve në pyje. Ekipi koordinues luan një rol të rëndësishëm në parandalimin, monitorimin dhe menaxhimin e zjarreve në pyje. Këtu është një përmbledhje e strukturës tipike dhe përgjegjësi të një ekipi të tillë:

1. Struktura e ekipit koordinues të bashkisë për zjarret në pyje

Ekipi përfshin aktorë kyç nga sektorë të ndryshëm për të siguruar menaxhim gjithëpërfshirës të zjarreve në pyje:

- **Koordinatori i menaxhimit të emergjencave të bashkisë:** Mbikëqyr koordinimin dhe zbatimin e përgatitjes dhe përgjigjes ndaj zjarreve në pyje në nivel lokal. Ky mund të jetë nga departamenti i Emergjencave në bashkinë e Shkodrës.
- **Departamenti i Zjarrfikësve dhe shpëtimit:** Njësitë e zjarrfikësve ofrojnë ekspertizë në taktika të shuarjes dhe përgjigjes ndaj zjarreve në pyje. Ata gjithashtu drejtojnë ushtrime trajnimi dhe planifikim gatishmërie.
- **Agjencia/Departamenti i Mbrojtjes së Mjedisit:** Ky departament siguron që mjedisi dhe burimet natyrore të mbrohen gjatë dhe pas një zjarri në pyll. Ata gjithashtu mund të luajnë një rol në krijimin e brezave mbrojtës nga zjarri, djegieve të kontrolluara dhe rivendosjen e ekosistemeve të dëmtuara.
- **Policia Bashkiake dhe Njësitë e Mbrojtjes Civile:** Këto grupe ndihmojnë me evakuimet, mbylljen e rrugëve dhe sigurinë e përgjithshme gjatë ngjarjeve të zjarreve në pyje.
- **Përfaqësuesit e Qeverisjes Vendore (zyra e Kryetarit):** Qeverisja vendore është e përfshirë në politikëbërje, vendimmarrje dhe alokimin e burimeve për parandalimin dhe përgjigjen ndaj zjarreve në pyje.
- **Shërbimet Lokale të Emergjencës:** Kjo përfshin ekipet e ambulancës dhe mjekësore që ofrojnë ndihmën e parë dhe menaxhojnë çdo lëndim që mund të ndodhë gjatë zjarreve në pyje.
- **Oficeri i Informimit Publik ose Komunikimit:** Përgjegjës për dhënien e informacionit publik dhe paralajmërimeve. Ky oficer siguron që komuniteti të jetë i informuar para, gjatë dhe pas një zjarri në pyll.
- **Zyrtarët e Pyjeve të Bashkisë:** Për zonat rurale ose të pyllëzuara, këta individë mund të ndihmojnë në menaxhimin e përdorimit të tokës, zbatimin e masave të parandalimit të zjarrit dhe krijimin e brezave mbrojtës nga zjarri.
- **Kryqi i Kuq ose Organizatat Humanitare:** Në rast të evakuimeve në shkallë të gjerë ose nevojave humanitare, ata mbështesin strehimin, shpërndarjen e ushqimit dhe ndihmën.

2. Përgjegjësitë dhe detyrat kryesore të ekipit koordinues të zjarreve në pyje

Përgjegjësitë e ekipit shtrihen në disa faza të menaxhimit të zjarreve në pyje:

a. Faza e parandalimit:

2. **Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile (AKMC).** Në kuadër të Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile, Agjencia është e pranishme edhe në nivel lokal. Kjo synon të krijojë kushtet për një shoqëri të aftë për të reduktuar rreziqet e fatkeqësive, për të parandaluar, përgatitur, përballuar fatkeqësitë dhe për t'u rimëkëmbur, përmes një sistemi të integruar dhe efikas të mbrojtjes civile në Republikën e Shqipërisë. AKMC është person juridik publik qendror, në varësi të ministrit përgjegjës për mbrojtjen civile dhe përgjegjës për reduktimin e rrezikut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë. AKMC ushtron autoritet koordinues, bashkërendues, menaxhues, teknik, mbikëqyrës dhe kontrollues në fushën e reduktimit të rrezikut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjes civile. AKMC është e organizuar si drejtori e përgjithshme në nivel qendror, ndërsa në nivel vendor është e organizuar në bazë bashkie, sipas qendrave të mbrojtjes civile në rreth.
3. **Vullnetarët dhe komuniteti lokal.** Përveç institucioneve të mësipërme, sidomos në zonat e largëta malore, prania e banorëve vendas dhe vullnetarëve në shuarjen e zjarreve është gjithashtu e pranishme në shumicën e zjarreve në pyje.

2.3. Aktorë të tjerë mund të angazhohen në menaxhimin e zjarreve në pyje

Burimet njerëzore dhe materiale të autoriteteve shtetërore, organeve të administratës publike dhe autoriteteve bashkiake, kompanive, personave të tjerë juridikë dhe sipërmarrësve që mund të angazhohen në reduktimin e rrezikut ndërkufitar të zjarreve në pyje janë:

- Administrata Rajonale e Zonave të Mbrojtura (AdZM) në rajonin e Shkodrës. Ky entitet është përgjegjës për menaxhimin e zonave të mbrojtura; Liqeni i Shkodrës (kategoria IV e IUVN), peizazhi i mbrojtur i Lumit Buna dhe Velipoja (kategoria V e IUCN), Parku Kombëtar i Alpeve (kategoria II e IUCN) dhe të gjitha monumentet e natyrës në bashkinë e Shkodrës.
- Inspektorati Shtetëror. Inspektorati është i organizuar dhe funksionon në nivel kombëtar dhe rajonal. Në nivel kombëtar, Inspektorati Shtetëror planifikon dhe koordinon kontrollin në nivel kombëtar dhe rajonal; siguron harmonizimin e praktikave të inspektimit në nivel kombëtar; koordinon aktivitetet e inspektimit; dhe ofron mbështetje teknike, administrative dhe shkencore për aktivitetet e inspektimit.
- Policia e Shtetit. Misioni i saj është garantimi i një mjedisi të sigurt për komunitetin përmes policimit me standardet më të larta të performancës, krijimi i një kulture bashkëkohore menaxhimi dhe i mbështetur nga infrastruktura më e përparuar. Qëllimi strategjik afatgjatë i Policisë së Shtetit është krijimi i një mjedisi sa më të sigurt për shoqërinë shqiptare, i cili do të sjellë përmirësim në cilësinë e jetës së qytetarëve, duke e bërë Shqipërinë një vend të dëshirueshëm për të punuar dhe jetuar.
- Ushtria, nën Ministrinë e Mbrojtjes ka mision në hartimin dhe zbatimin e politikave të përgjithshme shtetërore të sigurisë dhe mbrojtjes së Vendit në përputhje me Kushtetutën, Strategjinë e Sigurisë, Strategjinë Ushtarake dhe legjislacionin në fuqi në Republikën e Shqipërisë. Në shumë raste në Shqipëri dhe në bashkinë e Shkodrës, ushtria ka mbështetur me burime njerëzore dhe pajisje logjistike në menaxhimin e zjarreve në pyje, duke luajtur një rol të rëndësishëm në reduktimin e dëmeve në pyje dhe ekosisteme të tjera natyrore.

2.2. Burimet operationale që angazhohen në menaxhimin e zjarreve në pyje dhe reduktimin e rrezikut ndërkufitar

Në rast të zjarreve në pyje dhe zjarreve ndërkufitare, këto entitete mund të angazhohen;

- **Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi** në bashkinë e Shkodrës. Kjo strukturë ka kryer inspektim, parandalim, me masa të mbrojtjes nga zjarri, ndërhyrje për shuarjen e zjarreve, shpëtimin e jetës, bagëti, pronës, mjedisit, pyjeve dhe kullotave, ndërhyrje në aksidente të ndryshme, fatkeqësi natyrore, si dhe ato të shkaktuara nga njeriu.

Bazuar në programin e bashkisë 2030, ky shërbim përbëhet nga:

- Operimi i njësive të zjarrfikësve dhe shërbimeve të tjera të parandalimit dhe mbrojtjes nga zjarri;
- Mbështetja e programeve të trajnimit për parandalimin dhe mbrojtjen nga zjarri;
- Shërbimet e parandalimit dhe mbrojtjes nga zjarri;
- Mbrojtja Civile dhe administrimi i strukturave përkatëse; Shërbimet e mbrojtjes civile, si shpëtimi në mal, mbikëqyrja e plazhit, evakuimi i zonave të përmytura, etj.
- Krijimi dhe zgjerimi i strukturës së vullnetarëve civilë si pjesë e rëndësishme e strukturave të mbrojtjes civile në partneritet me organizatat e shoqërisë civile.
- Reduktimi i rrezikut nga fatkeqësitë përmes aktivizimit të shërbimit të mbrojtjes civile.
- Përmirësimi i sigurisë publike në të gjithë territorin e Bashkisë së Shkodrës, duke siguruar informim të vazhdueshëm publik mbi rreziqet, aktivitetet dhe shërbimet e Bashkisë, me përparësi parandalimin e situatave që kërcënojnë sigurinë e jetës dhe pronës së qytetarëve, bizneseve, aseteve administrative, aseteve kulturore dhe natyrore, etj.
- Vlerësimi i dëmeve nga specialistët e caktuar me urdhër të brendshëm dhe kryerja e llogaritjeve financiare të vlerësimit për dëmet e shkaktuara nga fatkeqësitë natyrore.
- Hartimi dhe plotësimi i dokumentacionit për dhënien e ndihmës së menjëhershme për familjet në rast fatkeqësie.
- Kryerja e kontrollit dhe certifikimit sistematik vjetor për Mbrojtjen nga Zjarri dhe Shpëtimin e objekteve të Bashkisë sipas prioritetëve.
- Blerja e fikëseve automatike të zjarrit, rimbushja e bombolave të fikëseve automatike të zjarrit për institucionet publike nën administrimin e Bashkisë së Shkodrës.
- Rimbushja e bombolave të fikëseve automatike të zjarrit në shkollë, bombolë të fikëseve automatike të zjarrit për rimbushje në Ministrinë e Mjedisit, dhe në ndërtesën e Bashkisë së Shkodrës për përdorim në rast emergjence.
- Trajtimi dhe vlerësimi i akteve teknike për Mbrojtjen nga Zjarri dhe Shpëtimin për objektet.

1. **Stafi i pyjeve bashkiak.** Është përgjegjës për menaxhimin e përgjithshëm të pyjeve, masat silvikulturore, prodhimin e drurit, mbrojtjen e pyjeve, pyllëzimin e tokave të zhveshura, menaxhimin e produkteve jodrusore të pyllit dhe mbështetjen e funksioneve të tjera të pyllit. Detyra dhe veprime të tjera përfshijnë; hartimin e mbrojtjes së pyjeve/kullotave nga zjarret, ndërgjegjësimin e publikut, angazhimin e komunitetit lokal dhe aktorëve të tjerë përkatës.

4. Masat e rimëkëmbjes

Pas zjarrit në pyll, përpjekjet e rimëkëmbjes përqendrohen në rivendosjen e komuniteteve, ekosistemeve dhe infrastrukturës.

- **Vlerësimi i dëmeve:** Kryerja e vlerësimeve të dëmeve për të kuptuar shkallën e shkatërrimit dhe për të prioritetizuar përpjekjet e rimëkëmbjes.
- **Mbështetja e shëndetit mendor:** Ofrimi i shërbimeve të këshillimit dhe mbështetjes emocionale për individët dhe komunitetet e prekura nga trauma e një zjarri në pyll.
- **Restaurimi i ekosistemeve:** Rehabilitimi i ekosistemeve duke ripërtërirë bimësinë vendase, duke kontrolluar erozionin e tokës dhe duke parandaluar llojet invazive.
- **Riparimi i infrastrukturës:** Rindërtimi dhe riparimi i shtëpive, rrugëve, shërbimeve komunale dhe infrastrukturës tjetër kritike të dëmtuar nga zjarri.
- **Sigurimi dhe ndihma financiare:** Ofrimi i ndihmës financiare për pronarët e shtëpive, pronarët e tokave, bizneset dhe qeverisjen vendore për të ndihmuar në përpjekjet e rindërtimit.
- **Mësimi dhe rregullimet e politikave:** Rishikimi i procesit të reagimit dhe rimëkëmbjes, mësimi nga çdo mangësi dhe përmirësimi i politikave dhe procedurave për ngjarjet e ardhshme të zjarreve në pyje.

Këto masa kërkojnë bashkëpunim mes agjencive qeveritare, autoriteteve lokale, komuniteteve dhe organizatave private për të qenë efektive. Përgatitja për zjarret në pyje është një proces i vazhdueshëm, pasi rreziqet evoluojnë me ndryshimet klimatike, urbanizimin dhe ndryshimet mjedisore.

Figure 18 Brezat kunder zjarrit, propozuar per malin e Taraboshit (bahkia Shkoder)

2. Masat e gatishmërisë

Këto veprime sigurojnë që komunitetet dhe individët të jenë gati të veprojnë kur ndodh një zjarr në pyll.

- **Planifikimi i evakuimit:** Zhvillimi i rrugëve dhe planeve të qarta të evakuimit dhe kryerja e stërvitjeve të rregullta për të siguruar ndërgjegjësimin e publikut. Mbledhja dhe vlerësimi i të dhënave për rreziqet e mundshme të zjarreve në pyje.
- **Sistemet e paralajmërimit të hershëm:** Përdorimi i sistemit të zbulimit të zjarreve të instaluar në kuadër të projektit dhe trajnimi i stafit lokal në mbledhjen e informacionit, përpunimin dhe ndarjen. Përdorimi i teknologjive të tjera të avancuara të monitorimit dhe alarmeve (p.sh., aplikacione të motit, media sociale, sisteme alarmi emergjence, AI, kamera termike dhe optike), informacion nga IGJEUM etj. për të paralajmëruar banorët në rast të zjarreve që afrohen.
- **Krijimi i hapësirës mbrojtëse:** Sigurimi i një zone tampon të tokës së pastruar rreth shtëpive dhe strukturave për të ngadalësuar ose ndaluar përhapjen e zjarrit në pyll.
- **Pajisjet dhe trajnimi i zjarrfikësve:** Sigurimi që departamentet lokale të zjarrfikësve, stafi i pyjeve dhe shërbimet e emergjencës të jenë të pajisura mirë, të trajnuara dhe të kenë burimet e nevojshme për t'iu përgjigjur efektivisht zjarreve në pyje.
- **Brezat zjarrfikëse:** Ndërtimi ose mirëmbajtja e brezave zjarrfikëse (hapësirave në bimësi që ndalojnë përhapjen e zjarrit) në zonat pyjore, zonat ndërkufitare, rreth komuniteteve dhe zona të tjera të cënueshme. Për këtë qëllim mund të përdoren rrugët, shtigjet, përrenjtë dhe hapësirat ekzistuese në bimësi. Këshillohet të ketë të tilla korridore mbrojtëse nga zjarri çdo 100-200 hektarë pyje.
- **Angazhimi i vullnetarëve dhe komunitetit:** Angazhimi dhe trajnimi i vullnetarëve dhe komunitetit është një element tjetër shumë i rëndësishëm që garanton masa efektive dhe efikase të menaxhimit të zjarreve në pyje.

3. Masat e reagimit

Këto masa merren gjatë një zjarri aktiv në pyll për të minimizuar dëmet dhe për të mbrojtur jetët.

- **Reagimi dhe izolimi i shpejtë:** Dërgimi i stafit të Pyjeve, zjarrfikësve dhe burimeve, vullnetarëve dhe komunitetit në origjinën e zjarrit për ta kontrolluar dhe shuar shpejt atë.
- **Mbështetja ajrore:** Përdorimi i helikopterëve, aeroplanëve dhe dronëve për të hedhur ujë, retardant zjarri ose për të monitoruar përhapjen e zjarrit nga ajri.
- **Strehimi emergjent dhe evakuimi:** Krijimi i strehimeve emergjente për njerëzit dhe kafshët e zhvendosura, koordinimi i evakuimeve sipas nevojës.
- **Sistemet e komunikimit:** Ruajtja e komunikimit të qartë mes zjarrfikësve, shërbimeve të emergjencës dhe publikut për të siguruar përpjekje të koordinuara dhe shpërndarje të shpejtë të informacionit kritik.
- **Teknikat për fikjen e zjarrit:** Përdorimi i teknikave të ndryshme si krijimi i vijave të zjarrit, përdorimi i retardantëve të zjarrit dhe aplikimi i ujit për të kontrolluar përhapjen e zjarrit.

2. Plani i Menaxhimit për Rrezikun e Zjarrit

2.1. Masat e rrezikut nga zjarri (masat parandaluese, gatishmëria, reagimi dhe rikuperimi)

Menaxhimi i rrezikut nga zjarret në pyje është thelbësor për të zbutur kërcënimin ndaj njerëzve, pronës dhe mjedisit. Masat efektive mund të kategorizohen në katër fusha kryesore: parandalimi, gatishmëria, reagimi dhe rikuperimi.

1. Masat parandaluese

Këto janë strategji për të reduktuar mundësinë e fillimit të zjarreve në pyje.

- **Edukimi dhe ndërgjegjësimi:** Edukimi i publikut për sigurinë nga zjarri, rreziqet e zjarreve në pyje dhe si të reduktohen zjarret e shkaktuara nga njeriu (p.sh., hedhja e duhur e cigareve, krijimi i hapësirës mbrojtëse rreth shtëpive).
- **Mbulesë pyjore rezistente ndaj zjarrit:** Inkurajimi i pronarëve të pronave për të përdorur bimë rezistente ndaj zjarrit, krijimi i zonave mbrojtëse dhe heqja e bimësisë së vdekur në tokë.
- **Djegiet e kontrolluara:** Kryerja e djegieve të përshkruara ose të kontrolluara për të reduktuar bimësinë e tepërt (biomasen) që mund të ushqejë një zjarr në pyll.
- **Zbatimi i ndalimit të zjarrit:** Vendosja e ndalimeve të zjarrit gjatë periudhave me rrezik të lartë për të parandaluar ndezjen e shkaktuar nga njeriu. Në këtë kuadër, mund të zbatohet ligji 68/2023 për ndalimin e djegies së çdo lloji biomase në hapësirat e hapura të territorit të Bashkisë Shkodër.
- **Planifikimi i përdorimit të tokës:** Politikat e zonimit që reduktojnë zhvillimin në zonat me rrezik të lartë nga zjarret në pyje dhe promovimi i kodeve të ndërtimit rezistente ndaj zjarrit.
- **Masat silvikulturore:** Silvikultura luan një rol jetik në parandalimin e zjarreve në pyje duke menaxhuar pyjet në mënyra që reduktojnë rrezikun e përhapjes së zjarreve dhe bërjen e tyre katastrofike. Duke zbatuar praktika efektive silvikulturore, shëndeti i pyjeve mund të përmirësohet dhe ngarkesa e biomasës (sasia e bimësisë që mund të ushqejë një zjarr në pyll) mund të menaxhohet më efektivisht. Kjo duhet të jetë e zbatueshme shpesh në malin e Taraboshit, në të dy anët e kufirit.
- **Hartimi i hartës së rrezikut nga zjarret:** Hartëzimi GIS i llojeve të pyjeve dhe kullotave dhe modelimi 3D i terrenit për të kuptuar më mirë zonat më të rrezikshme dhe bazuar në të për të zbatuar masat parandaluese dhe të gatishmërisë.
- **Zhvillimi i kapaciteteve dhe shkëmbimi i përvojave:** Është e rëndësishme të planifikohen, zhvillohen dhe zbatohen projekte ndërkufitare në fushën e menaxhimit të rrezikut nga zjarret. Hap tjetër duhet të jetë harmonizimi i standardeve dhe procedurave për reagimin dhe rimëkëmbjen nga fatkeqësitë në të dy bashkitë (dhe potencialisht në të dy vendet). Është shumë e rëndësishme të krijohet sistemi i përbashkët i paralajmërimit të hershëm për zjarret për zonën ndërkufitare etj. Shkëmbimi i përvojave në lidhje me masat paraprake dhe menaxhimin e zjarreve me bashkitë dhe vendet e rajonit është një element pozitiv dhe duhet të inkurajohet.

Mbulesa e tokës	Speciet	Lëndë organike e vdekur	Prirje	Mbyllja e kurorës	Katet	Kullotja	Lartësia	Totali	Rreziku
Savana/toka kullotash	3	2	3	2	2	3	2	17	E lartë
Pishat mesdhetare	5	2	2	3	2	2	3	19	Shumë e lartë
Konifere të tjera	4	2	2	3	1	2	1	15	Mesatare
Pyll ahu	1	3	3	3	1	2	1	14	Mesatare
Dushqet dhe specie të tjera gjethegjërë.	2	3	2	2	2	2	2	15	Mesatare
Shkurre	3	3	2	2	2	2	3	17	E lartë
Gështenja dhe arra	2	2	2	1	2	1	2	12	E ulët

Bazuar në tabelën e mësipërme, figura e mëposhtme tregon zonat me rrezikshmëri shumë të lartë dhe të lartë. Harta u përgatit në bazë të imazheve të Google Earth

Figure 17 Zonat e rrezikut për Shkodrën

Siç shihet nga harta, zona verilindore e Taraboshit, kodrat e Tepes, kodrat e Bardhajve dhe kodrat pranë Velipojës janë zonat që paraqesin rrezikshmërinë të lartë. Ndërsa zonat me rrezikshmërine më të lartë janë; Mali i Taraboshit, kodrat në veri-lindje të Velipojës, vargu kodrinor Sheldi-Rragam-Drisht-Rosek-Hysaj.

Bardhajt, Sheldie, Drisht, Rosek, etj. Bimësia përfshin një përzierje të specieve mesdhetare dhe pemëve më të buta, si dushqet dhe gështenja, të cilat fillojnë të shfaqen më shpesh. Këtu mund të përfshihen edhe pyjet bregore, përgjatë lumenjve Drini, Kiri dhe Buna. Pyjet bregore karakterizohen nga specie që lulëzojnë në kushte lagështie, duke përfshirë shëlgjet (*Salix* spp.), plepat (*Populus* spp.), rrapit (*Platanus orientalis*) dhe verra (*Alnus* spp.).

Zona Malore (Zonë Malore): Zona malore gjendet në lartësi më të larta, ku klima kalon në një zonë të butë, më të freskët dhe më të lagësht. Kjo zonë është e zakonshme në pjesët verilindore të Shkodrës, si p.sh; Pult, Shala, Shoshi, dhe Thethi. Bimësia këtu përfshin pyje të përziera të ahut, dushkut, bredhit dhe pishës së zezë. Lartësitë më të larta mund të mbështesin gjithashtu livadhet alpine.

Zona Nën-Alpine: E vendosur në lartësi më të larta, zakonisht mbi 1500 metra, kjo zonë ka një klimë më të freskët me dimër të gjatë dhe verë të shkurtër dhe të freskët. Ajo karakterizohet kryesisht nga bimësi e rrallë, duke përfshirë barërat alpine dhe shkurret xhuxh. Pyjet janë të pakta këtu, duke i lënë vendin terrenit shkëmbor dhe peizazheve si tundra ndërsa shkon më lart.

Zona Alpine: Kjo është zona më e lartë dhe më e ftohtë, e gjetur në lartësi mbi 2000 metra. Bimësia është jashtëzakonisht e kufizuar për shkak të klimës së ashpër, e përbërë kryesisht nga livadhet alpine, barishte dhe likene të rastësishme. Kjo zonë është përgjithësisht djerrë për sa i përket jetës së dendur bimë, me disa nga peizazhet më të thyer në vend..

Faktorët e marrë në konsideratë për përcaktimin e rrezikut nga zjarri, bazuar në të dhënat e disponueshme janë; speciet pyjore, prania e lëndës organike në tokë, aktiviteti i kullotjes, pjerrësia, numri i kateve lartësia dhe pjerrësia e terrenit. Kombinimi i këtyre faktorëve të vlerësuar me një numër të caktuar (p.sh. pjerrësia e lartë vlerësohet me numrin më të madh – në rastin tonë = 5) etj. ka bërë që territori të ndahet në katër kategori kryesore; (i) zonat me rrezik zjarri shumë të lartë, (ii) zonat me rrezik të lartë, (iii) zonat me rrezik të mesëm dhe (iv) zonat me rrezikshmëri të ulët. Elementët e mëposhtëm janë përfshirë në analizën e rrezikut; Llojet, lëndët organike të ngordhura, pjerrësia, mbyllja e kurores, numri i dyshemeve pyjore, prania e kullotave dhe lartësia. Secili nga këta faktorë që ndikojnë në rritjen e rrezikut të zjarreve ka peshë të ndryshme. Për shembull, speciet kanë peshën më të lartë në vlerësim (me maksimum 5 pikë) ndërsa faktorët e tjerë vlerësohen me 3 pikë (maksimumi).

Në rastin e specieve, speciet halore mesdhetare kanë një faktor rreziku më të lartë dhe vlerësohen me 5 pikë, ndërsa llojet e dushkut gjethëgjërë kanë një faktor rreziku më të ulët dhe vlerësohen me 3 pikë p.sh. Në të njëjtën logjikë janë vlerësuar edhe faktorët e tjerë.

Bazuar në njohuritë për tokat pyjore/kullosore për Shkodrën dhe gjykimin e ekspertit në lidhje me elementët e mësipërm, është bërë një vlerësim rreziku bazuar në llojet e pyjeve të gjetura në bashkinë Shkodër dhe vendndodhjen e tyre.

Tabela 3 Vlerësimi i faktorëve të rrezikut për pyjet/kullotat në bashkinë Shkodër

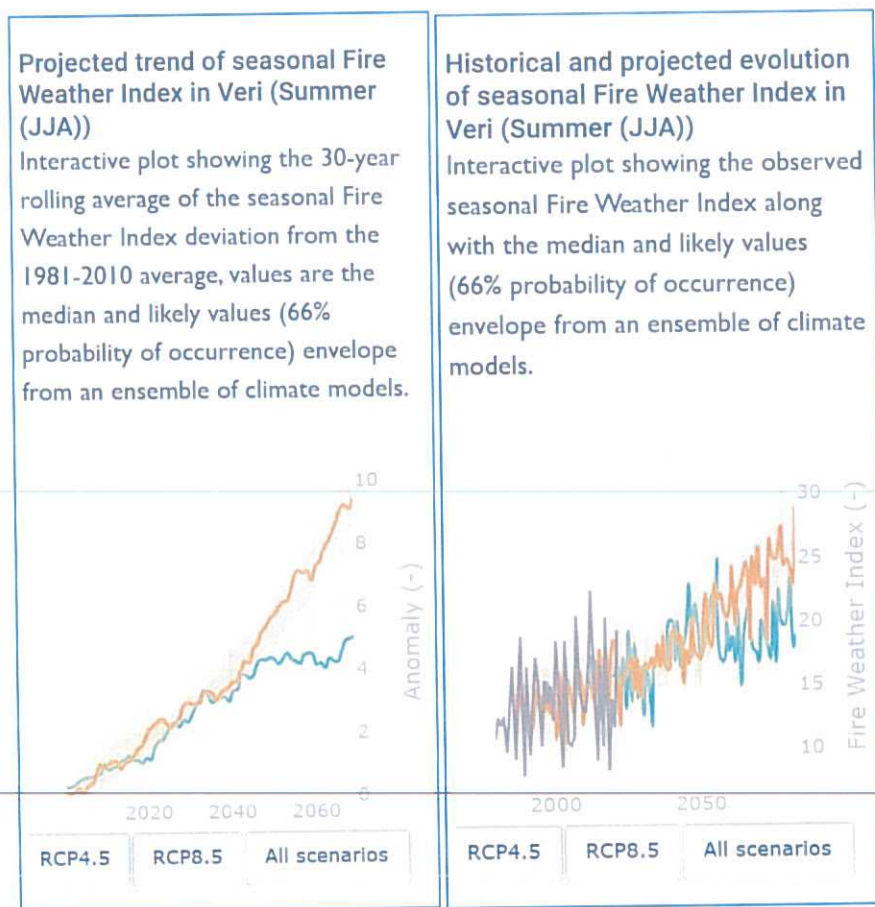

Figura 16 Trendi historik dhe i parashikuar i zjarreve sezonale në Shqipërinë e Veriut bazuar në skenarët e RCP
Burimi: <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/metadata/indicators/fire-weather-index>

1.2.3. Vlerësimi i rrezikut

Shkodra karakterizohet nga një gamë e larmishme e zonave bimore pyjore për shkak të topografisë, klimës dhe llojeve të ndryshme të tokës. Vendi përmban një sërë flore të pasur dhe pyjet e tij janë jetike për biodiversitetin, shërbimet e ekosistemit dhe ekonominë lokale. Ja një pasqyrë e zonave kryesore të vegjetacionit pyjor në Shkodër, të cilat përcaktohen nga faktorë si temperatura, reshjet dhe lartësia:

Zona Mesdhetare: Kjo zonë karakterizohet nga një klimë e ngrohtë mesdhetare me verë të nxehtë e të thatë dhe dimër të butë e të lagësht. Ndodhet përgjatë zonave bregdetare perëndimore, duke filluar nga qyteti i Shkodrës deri në Velipojë. Këto pyje zakonisht përbëhen nga pemë gjethegjërë, duke përfshirë lloje të tilla si lisi (*Quercus spp.*), pisha Aleppo dhe makie mesdhetare (*Phyllorea spp.*, *Punica granatum*, *Myrtus communis*, *Cerastionia siliqua*, *Olea europaea* etc). Bimësia shpesh tregon një përshtatje ndaj verës së thatë dhe dimrit të lagësht.

Zona Nënmesdhetare: Kjo zonë është paksa më e brendshme, me një klimë që është ende mesdhetare, por që përjeton ndryshime më të theksuara sezonale. Ai mbulon pjesë të zonave fushore dhe kodrinore, veçanërisht rreth rajonit të Shkodrës (Taraboshi, Kodrat e Tepes, Kodrat e

kategorisë së lagësht dhe të thatë të klasifikimit. Një vlerë më e lartë e indeksit tregon kushte më të mira të motit për zjarret e egra dhe kështu një rrezik më të lartë.

Sipas kësaj, rezulton se në rajonin verior të Shqipërisë ka një FWI = 16.52.

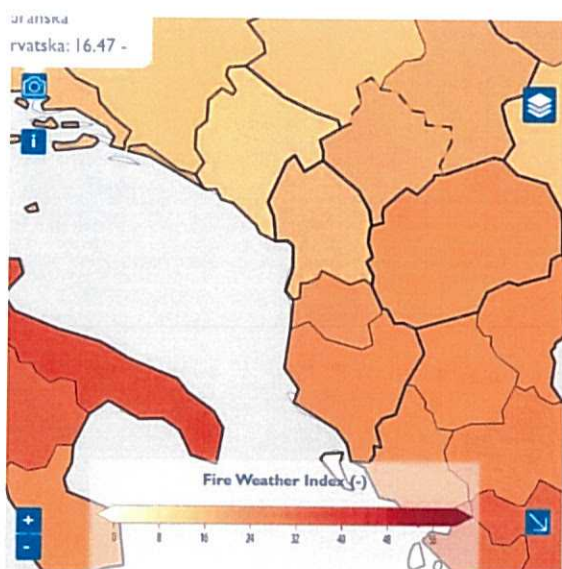

Figura 15 Indeksi i motit nga zjarri në Shkodër

Burimi: Fire Weather Index. <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/metadata/indicators/fire-weather-index>

Indeksi i motit të zjarrit tregon vlera më të ulëta në pjesën veriore të Shqipërisë (16.52) ku bën pjesë bashkia e Shkodrës, krahasuar me Shqipërinë qendrore (22.71) dhe atë jugore (24.78), sepse ky territor (në veri) përfshin edhe rajonin e Alpeve Shqiptare. Megjithatë, ajo është ende e lartë kur bëhet fjalë për bashkinë e Shkodrës, pasi një pjesë e konsiderueshme e territorit të saj shtrihet në një nga zonat më të nxehta të vendit.

Duke qenë se temperaturat e larta janë një faktor shumë i rëndësishëm që favorizon zjarret, parashikimet për periudhën e ardhshme tregojnë se zjarret do të jenë një problem gjithnjë e më i përhapur, duke shkaktuar gjithnjë e më shumë dëme.

- **Zjarret e kampeve dhe djegia e jashtme:** Zjarret e pambikëqyrura, fishekzjarre dhe aktivitete të tjera djegëse në natyrë mund të ndezin zjarret.
- **Zonat e rekreacionit:** Parqet dhe objektet rekreative në tokat e egra mund të paraqesin rreziqe shtesë, veçanërisht gjatë periudhave të pikut të përdorimit që përkojnë me sezonet e zjarreve me rrezik të lartë.
- **Hedhja e cigareve:** Hedhja e gabuar e cigareve në zona të thata mund të ndezë zjarre.
- **Përdorimi i pajisjeve:** Përdorimi i makinerive, të tilla si kositësit e barit dhe sharrë elektrike me zinxhir, mund të krijojë shkëndija që ndezin bimësinë përreth.
- **Infrastruktura:** Zonat me shërbime komunale (si linjat e energjisë elektrike dhe stacionet e antenave), rrugët dhe strukturat e banimit mund të rrisin rrezikun e zjarrit, veçanërisht nëse mirëmbahen keq ose nëse praktikatat e mirëmbajtjes nuk përfshijnë reduktimin e rrezikut nga zjarri

4. **Infrastruktura:**

- **Afërsia me tokat e egra:** Shtëpitë e ndërtuara pranë zonave të pyllëzuara ose të egra janë në rrezik më të lartë të zjarrit.
- **Linjat e energjisë:** Dështimet elektrike ose prishja e linjave të energjisë mund të shkaktojnë zjarre në zonat e thata.

5. **Konsiderata gjeografike:**

- **Topografia:** Shpatet e pjerrëta mund të përshpejtojnë përhapjen dhe intensitetin e zjarrit.
- **Aksesueshmëria:** Zonat që janë të vështira për t'u aksesuar mund të kenë kohë të vonuara të reagimit në përpjekjet për kontrollin e zjarrit.

6. **Ndryshimet e motit:**

- **Goditjet e rrufeve:** Ndezjet natyrore të shkaktuara nga rrufeja mund të shkaktojnë zjarre në zona të largëta.
- **Ndryshime klimatike:** Rritja e temperaturave dhe modelet e ndryshuara të reshjeve mund të çojnë në zjarre më të shpeshta dhe intensive.

7. **Arsye të tjera natyrore:**

- **Bimët:** ekziston një bimë e quajtur *Dictamnus albus* - është një specie e bimëve me lule në familjen Rutaceae. Njihet gjithashtu si shkurre djegëse, bimë gazi etj. Emri "shkurre djegëse" rrjedh nga vajrat e paqëndrueshme të prodhuara nga bima, të cilat mund të marrin zjarr lehtësisht në mot të nxehtë..
- **Xhamat në natyrë.** Ka një numër incidentesh në mbarë botën që tregojnë zjarre të shkaktuara nga rrezet e diellit direkte që përthihen përmes xhamit.

Kuptimi dhe vlerësimi i këtyre rreziqeve nga zjarri është thelbësor për menaxhimin efektiv të zjarrit dhe strategjitë e parandalimit. Planifikimi i duhur, ndërgjegjësimi i publikut dhe strategjitë e zbutjes mund të ndihmojnë në uljen e incidencës dhe ndikimit të zjarreve.

Indeksi i motit nga zjarri në Shkodër

Indeksi i motit nga zjarri (FWI) është një indeks i bazuar meteorologjikisht i përdorur në mbarë botën për të vlerësuar rrezikun nga zjarri. Ai vlerëson kushtet e ndezjes dhe përhapjes së zjarrit në pyje bazuar në disa variabla të motit (temperatura, reshjet, lagështia relative dhe shpejtësia e erës). Indeksi i motit nga zjarri (FWI) është i rëndësishëm për pylltarinë, planifikimin lokal dhe menaxhimin e rrezikut nga fatkeqësitë. Ky indeks është pjesë e llojit të rrezikut nga thatësira të

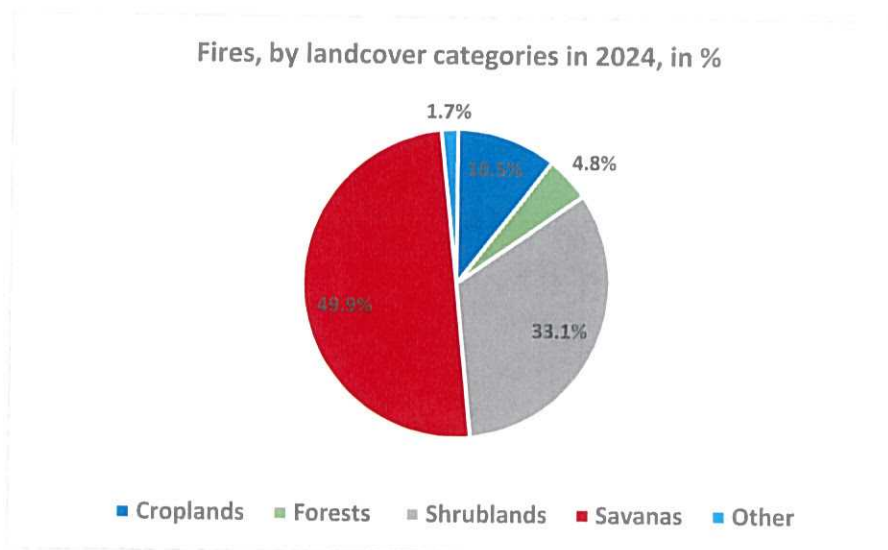

Figura 14 Sipërfaqja e djegur, sipas kategorive të mbulesës së tokës

Burimi: EFFIS. <https://gwis.jrc.ec.europa.eu/apps/country.profile/overview/ADM0/ALB>

Siç shihet, sipërfaqet më të mëdha të djegura në vitin 2024 ishin kullotat natyrore me 49.9%, pasuar nga pyjet dhe shkurret me 37.9%, ndërsa tokat bujqësore, vreshtat dhe pemishtet me 10.5% të sipërfaqes totale të djegur në vend.

Zjarret në pyje janë një nga arsyet kryesore të uljes së volumit të fondit pyjor në Shqipëri, duke ndikuar edhe më shumë se prerjet..

1.2.2. Faktorët e rrezikut

Rreziqet nga zjarri mund të kategorizohen dhe identifikohen bazuar në faktorë të ndryshëm, duke përfshirë kushtet mjedisore, aktivitetet njerëzore dhe vetitë e materialit. Këtu janë disa rreziqe kryesore nga zjarri:

1. Faktorët e mjedisit:

- **Moti i thatë dhe thatësira:** Periudhat e zgjatura pa shi mund të thajnë bimësinë, duke e bërë atë më të ndjeshme ndaj ndezjes. Thatësira e zgjatur mund të përkeqësojë rreziqet e zjarreve në zonat natyrore dhe të zhvilluara, duke ndikuar në shëndetin e bimësisë dhe përmbajtjen e lagështisë.
- **Temperatura të larta:** Temperaturat e ngritura mund të rrisin sjelljen dhe përhapjen e zjarrit.
- **Kushtet e erës:** Erërat e forta dhe të thata mund të bartin prush në vende të reja, duke përhapur me shpejtësi zjarret.

2. Bimësia:

- **Ngarkesa e biomases:** Sasi të larta të vegjetacionit të thatë, gjethëve të ngordhura dhe materialeve të tjera organike mund të shërbejnë si lëndë djegëse për zjarret.
- **Lloji i bimësisë:** Disa bimë (p.sh. pemët halore, shkurret) janë më të ndezshme se të tjerat, duke rritur rrezikun e zjarrit.

3. Veprimtaritë njerëzore:

erozionit dhe përmbytjeve për shkak të shkatërrimit të bimësisë. Që nga viti 2006, ku disponohen të dhënat për zjarret në pyje nga EFFIS, rezulton se në Shqipëri janë djegur afro 46623 ha. Të dhënat për sipërfaqen e djegur në vite jepen në figurën nr.1.

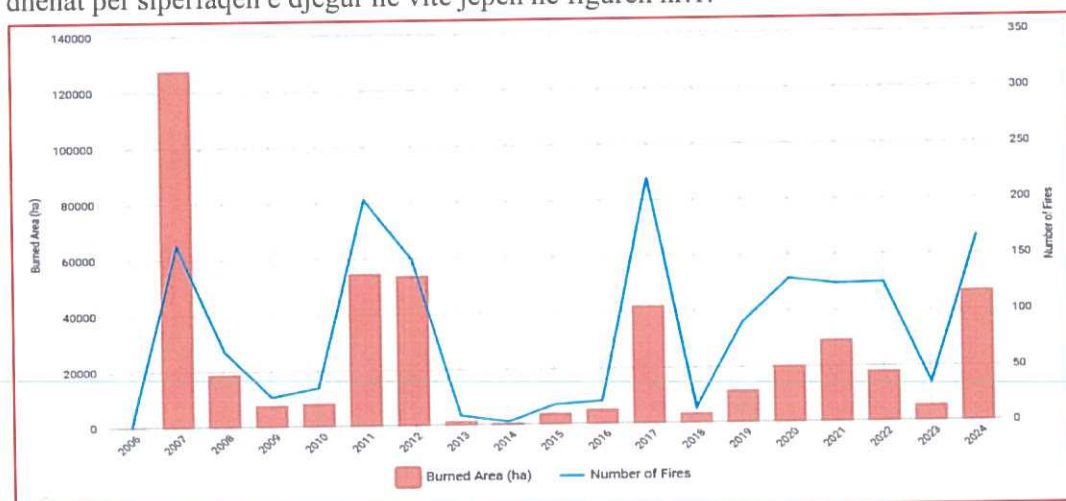

Figura 12 Zona e djegur dhe numri i zjarreve gjatë viteve 2006-2024 në Shqipëri.

Bazuar në të dhënat nga EFFIS gjatë periudhës 2002-2023, nëse i referohemi gjendjes së zjarreve sipas rajoneve, kemi këtë gjendje si më poshtë:

Figura 13 Zjarret në pyje sipas rajoneve, viti 2024

Nga figura nr. 15, shohim se qarku më problematik për sa i përket zjarreve në pyje ishte qarku i Vlorës dhe menjëherë më pas ai i Shkodrës.

Në figurën e mëposhtme është paraqitur zona e djegur në bazë të kategorive të ndryshme të mbulesës së tokës:

1.2. Situata e zjarreve

1.2.1. Identifikimi i rrezikut, zonat e rrezikut dhe aksesit për shuarjen e zjarrit

Në Shqipëri, sezoni i pikut të zjarreve në përgjithësi fillon në mes të qershorit dhe zgjat rreth 13 javë. Raportet e fundit kanë nxjerrë në pah zjarre të konsiderueshme, veçanërisht në rajonin e Vlorës dhe Fierit, duke rezultuar në shkatërrimin e qindra hektarëve pyje dhe mijëra pemë ullinj. Që nga korriku 2024, zjarre të mëdha ishin aktive pranë qytetit bregdetar të Shëngjinit, duke nxitur evakuime. Përveç kësaj, një zjarr i konsiderueshëm ka vazhduar në afërsi të bashkisë Dropull që në fillim të korrikut, me situatën e përkeqësuar nga temperaturat e larta tipike të rajonit gjatë verës. Bashkimi Evropian gjithashtu ka ndërhyrë, duke mobilizuar avionë zjarrfikës nga Greqia për të ndihmuar reaguesit lokalë në luftimin e këtyre zjarreve. Në përgjithësi, Shqipëria përballlet me një sezon sfidues të zjarreve për shkak të peizazhit dhe kushteve klimatike.

Zonat e rrezikut

Zonat e rrezikut nga zjarri ndikohen nga faktorë të ndryshëm, duke përfshirë mbulimin e tokës dhe përdorimin e tokës. Kuptimi i këtyre faktorëve është thelbësor për menaxhimin efektiv të zjarrit dhe strategjitë e zbutjes. Këtu janë disa konsiderata kryesore në lidhje me mënyrën se si mbulimi i tokës dhe përdorimi i tokës ndikojnë në rrezikun e zjarrit:

1. **Llojet e mbulesës së tokës:** Lloji i bimësisë: Zonat me bimësi të dendur, veçanërisht barëra, shkurre dhe lloje të caktuara të pemëve (p.sh., halore), në përgjithësi kanë një rrezik më të lartë të zjarreve. Kullotat dhe shkurret mund të jenë jashtëzakonisht të prirura ndaj zjarrit gjatë stinëve të thata.

Nivelet e lagështisë: Zonat ligatinore zakonisht kanë rreziqe më të ulëta nga zjarri për shkak të kushteve të lagështisë, ndërsa pyjet e thata dhe kullotat janë më të cënueshme.

Lloji i tokës: Disa lloje toke që mbajnë lagështi mund të ndihmojnë në reduktimin e rrezikut nga zjarri, ndërsa tokat ranore dhe të thata mund të kontribuojnë në gjatësimin e zjarreve.

2. **Përdorimi i tokës:** Ndërfajta urbane-toka e egër: Zonat ku zhvillimi urban takohet me tokat e egra janë veçanërisht të cënueshme. Planifikimi i dobët i përdorimit të tokës mund të çojë në rreziqe më të larta pasi strukturat njerëzore dhe bimësia janë në afërsi.

Praktikat bujqësore: Tokat bujqësore mund të kenë rrezik më të ulët zjarri, por praktika të tilla si djegia e mbetjeve të bimëve mund të krijojnë rreziqe të përkohshme zjarri. Gjithashtu, tokat bujqësore të braktisura ose të menaxhuara keq mund të rriten dhe të kontribuojnë në rrezikun e zjarrit.

Praktikat e menaxhimit të zjarrit: Zonat që kanë pësuar djegie të kontrolluara ose kanë menaxhim aktiv të zjarrit (si rrallimi ose djegiet e përshtuara) mund të kenë rreziqe më të ulëta në krahasim me zonat që nuk kanë ndërhyrje të tilla.

3. **Topografia:** Lartësia dhe pjerrësia: Shpatet më të pjerrëta shpesh rezultojnë në zjarre me lëvizje më të shpejtë për shkak të tendencës së zjarrit për t'u ngjitur përpjetë. Lloji i bimësisë dhe përafrimi i saj me topografinë mund të krijojë xhepa me rrezikshmëri të lartë.

Menaxhimi i rrezikut nga zjarri është kompleks dhe kërkon një kuptim gjithëpërfshirës të mbulimit të tokës dhe dinamikës së përdorimit të tokës. Monitorimi i ndryshimeve në këto zona për shkak të zhvillimit, ndryshimeve klimatike dhe praktikave të menaxhimit të tokës është thelbësor për minimizimin e rreziqeve dhe përmirësimin e gatishmërisë ndaj zjarrit dhe strategjive të reagimit..

Situata aktuale me zjarret

Në vitin 2024, zjarret në Shqipëri kanë prekur rreth 46,584 hektarë tokë, duke shënuar sipërfaqen më të madhe të djegur që nga viti 2012. Këtë vit janë parë rreth 167 zjarre të rëndësishme, duke tejkaluar shumë rekorde të mëparshme. Zjarret kanë ngritur shqetësime për rritjen e rrezikut të

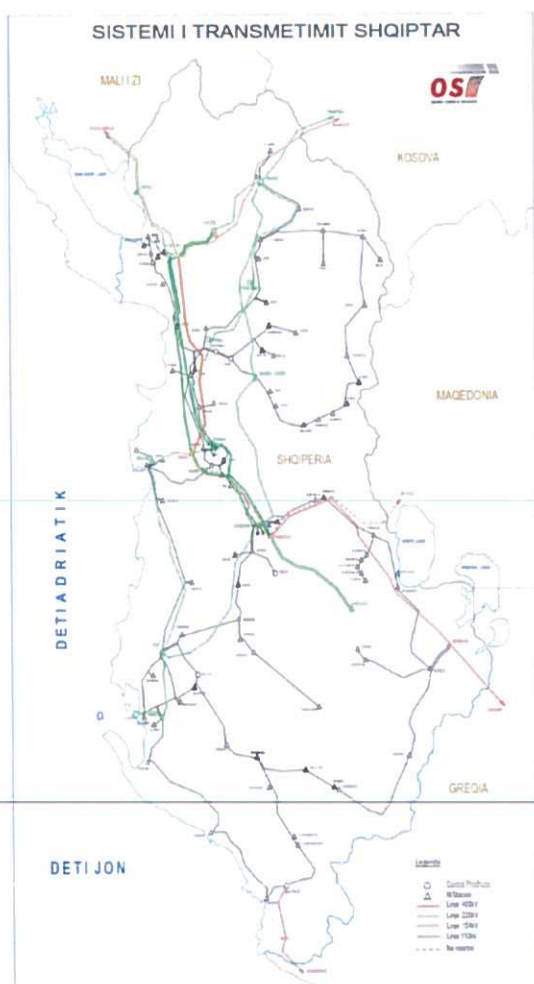

Figura 11 Sistemi i Transmetimit të Energjisë Elektrike në Shqipëri

Burimi: OST, <https://ost.al/sistemi-i-transmetimit/pershkrimi-i-sistemit-te-transmetimit/>

Rrjeti i antenave të telefonisë celulare përbëhet nga tre lokacione; dy në kodrat e Bardhajve dhe një në malin e Taraboshit.

Arsimi

Arsimin bazë e ndjekin 10570 nxënës dhe 1310 mësues dhe 67 shkolla, nga të cilat 20 shkolla në qytet dhe 47 në njësi administrative, 589 paralele me një numër mesatar nxënësish 16 në një klasë. Në Bashkinë e Shkodrës funksionojnë 55 kopshte, në qytet 22 dhe në njësitë administrative 33. Numri i fëmijëve që i frekuentojnë është 1725 fëmijë.

Universiteti 'Luigj Gurakuqi'. Ky universitet është universiteti i dytë i themeluar në Shqipëri pas atij të Tiranës. Filloi në vitin 1957 si Instituti i Lartë Pedagogjik me një periudhë studimi dyvjeçare. Kishte dy degë: gjuhë-letërsi-histori dhe matematikë-fizikë, me 66 nxënës dhe 6 mësues. Ka gjashtë fakultete; (i) Fakulteti i Shkencave Sociale, (ii) Fakulteti i Gjuhëve të Huaja, (iii) Fakulteti i Shkencave të Natyrës, (iv) Fakulteti i Drejtësisë, (v) Fakulteti i Ekonomisë dhe (vi) Fakulteti i Mësimdhënies.

Përsa i përket shkollave të mesme profesionale, duhet theksuar se në Shkodër ekziston e vetmja shkollë e mesme profesionale në fushën e pylltarisë në Shqipëri; shkolla e mesme e pyjeve.

Turizmi

Shkodra ka potencial të madh për zhvillimin e turizmit. E gjithë zona karakterizohet nga një shumëllojshmëri atraksionesh turistike, nga bukuritë natyrore deri te ndërtesat historike dhe identitetet kulturore. Pozita e favorshme gjeografike është padyshim një aset i rëndësishëm për zhvillimin e turizmit. Traditat njerëzore, kulturore dhe historike i shtojnë më tej vlerë këtij potenciali. Llojet kryesore të turizmit janë turizmi malor, turizmi bregdetar dhe lumor, turizmi liqenor, turizmi qytetar, i bazuar në monumentet fetare, shtëpitë tradicionale dhe monumentet historike të qytetit të Shkodrës.

Vitet e fundit, turizmi ka njohur një rritje të jashtëzakonshme. Gjatë vitit 2023, vetëm në periudhën janar-shtator janë regjistruar 1 milion fjetje. Këtij numri duhet t'i shtohet edhe numri i vizitorëve ditorë (të cilët vizitojnë zonën, por nuk qëndrojnë natën në komunë). Për shkak të diversitetit të peizazhit, zonave natyrore të mbrojtura, liqenit të Shkodrës dhe plazhit të Velipojës, turizmi i bazuar në natyrë është më i rëndësishmi.

Rrjeti elektrik

Sistemi shqiptar i transmetimit të energjisë elektrike përbëhet nga linja me nivele tensioni 110 kV, 150 kV, 220 kV dhe 400 kV, nënstationet përkatëse në këto nivele tensioni dhe të gjitha pajisjet funksionet e të cilave përfshihen në transmetimin e energjisë elektrike. Burimet kryesore të prodhimit të energjisë elektrike lidhen me qendrat kryesore të konsumit nga rrjeti 220 kV dhe më tej përmes transformimit 220/110 kV (rrjeti 110 kV furnizon të gjitha nënstationet e shpërndarjes 110 kV që përfaqësojnë kryesisht nyjen e ngarkesës).

Dy linja të tensionit të lartë kalojnë përmes Shkodrës drejt Malit të Zi; linja e interkonjeksionit 400 kV Tiranë (Shqipëri) – Podgoricë (Mali i Zi) dhe linja e interkonjeksionit 220 kV Koplik (Shqipëri) – Podgoricë (Mali i Zi). Këto linja përdoren për transmetimin e energjisë (eksportin dhe importin e saj). Të dyja linjat kalojnë në territorin e bashkisë Shkodër.

Në të gjithë territorin e bashkisë furnizimi me energji elektrike sigurohet nëpërmjet linjave të tensionit të ulët. Të gjitha fshatrat dhe shtëpitë e komunës furnizohen rregullisht me energji elektrike.

Në zonat rurale, furnizimi me energji elektrike shpesh ndërpritet për shkak të defekteve në linjat e transmetimit ose mbingarkesës së tyre. Këto ndërprerje janë më të shpeshta në periudhën e dimrit (për shkak të reshjeve të borës ose erërave) por edhe në periudhën e nxehtë të verës (për shkak të përdorimit të pajisjeve të ajrit të kondicionuar).

Siç shihet nga grafiku, numri i bagëtive ka rënë ndjeshëm dhe si i tillë është tregues se më shumë biomasa e thatë mbetet në natyrë, pa u kullotur..

Kultura

Qyteti i Shkodrës është një nga qytetet më të vjetra të Shqipërisë, me një histori mijërvjeçare. Për pozicionin e tij gjeostrategjik si boshti kryesor që lidh Shqipërinë me Malin e Zi, dhe vendet e tjera të rajonit, qyteti i Shkodrës është kryeqyteti i Shqipërisë së Veriut. Në qytetin e Shkodrës numërohen gjithsej 124 objekte të llojeve të ndryshme, të cilat për vlerat e veçanta historike, urbanistike, arkitekturore, tipologjike dhe artistike, janë klasifikuar si “Monumente Kulture” të kategorisë së parë, ndërsa të gjitha objektet e tjera në zonat muzeale dhe të mbrojtura janë “Monumente kulture” të kategorisë së dytë.

Si një destinacion i rëndësishëm i trashëgimisë kulturore, Muzeu Kombëtar i Fotografisë Marubi, i famshëm për koleksionin e tij të rrallë të fotografive mbi historinë shqiptare, Xhamia e Plumbit, kishat e vjetra, shëtitëria “Kolë Idromeno”, që është qendra e vjetër e Shkodrës, ndërtesat mesdhetare veneciane, Kulla e Inglizit, kalaja e Rozafës etj., janë disa nga monumentet kulturore të qytetit.

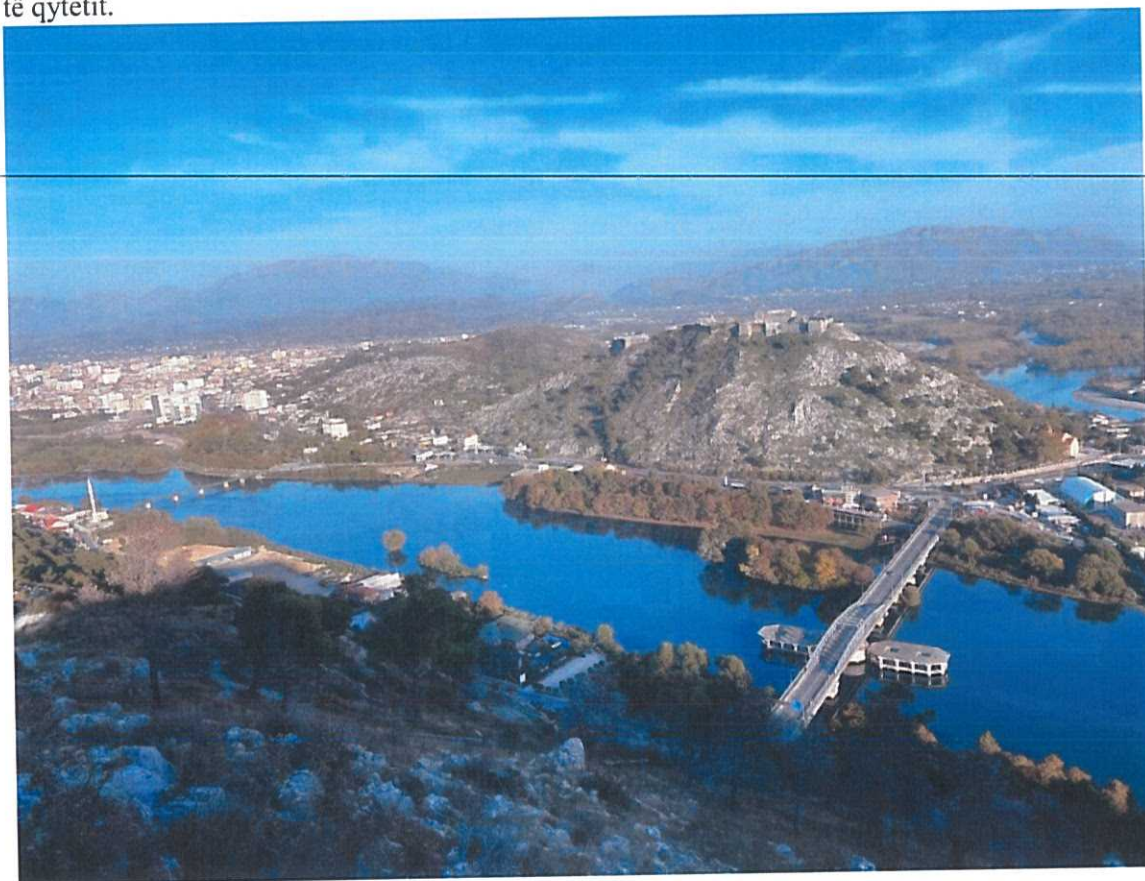

Figura 10 Kalaja Rozafa, nga mali i Taraboshit.

Foto: @A.Diku

- 298 hektarë tokë të tjera

Në këtë kuadër, rezulton se toka bujqësore apo kullësore dhe menaxhimi i tyre janë elementë të rëndësishëm në parandalimin dhe menaxhimin e zjarreve..

Blegtoria

Blegtoria është një element i rëndësishëm social-ekonomik në Shkodër. Përveç fermave të shpendëve, në Shkodër nuk ka ferma të mbarështimit intensiv. Blegtoria bazohet kryesisht në nivelin e familjes femërore.

Më poshtë jepet numri i krerëve të bagëtive, sipas kategorive të tyre.

Tabela 2 Numri i bagëtive në bashkinë Shkodër

Kategoritë e blegtorisë	Vitet					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bagëtitë	17750	17220	12700	12230	12160	16516
Lopë	13390	13010	11350	11020	10980	13871
Kafshë të vogla	41700	39350	40479	41692	41648	35055
Totali dele	28000	26500	24024	24744	24722	20055
Totali dhi	13700	12850	16455	16948	16926	15000
Derra	15515	15600	7610	7838	7795	5588
Mbjellje	880	850	750	773	768	768
Kuajt, mushkat dhe gomarët	1000	1080	1712	1763	1756	1756
Pulari	288670	288670	263435	267105	266980	271424
Bletë	12200	12200	38574	37622	37510	22045

Burimi: INSTAT 2025

Kategoritë kryesore të bagëtive (gjedhët, dhitë dhe delet) e bazojnë ushqimin e tyre në kullotje në natyrë. Si të tilla, ato kanë një ndikim të rëndësishëm në biomasën e thatë që mbetet ose kullotet në territorin e bashkisë.

Figura e mëposhtme tregon ecurinë e kategorisë kryesore të kullotjes së bagëtive në natyrë.

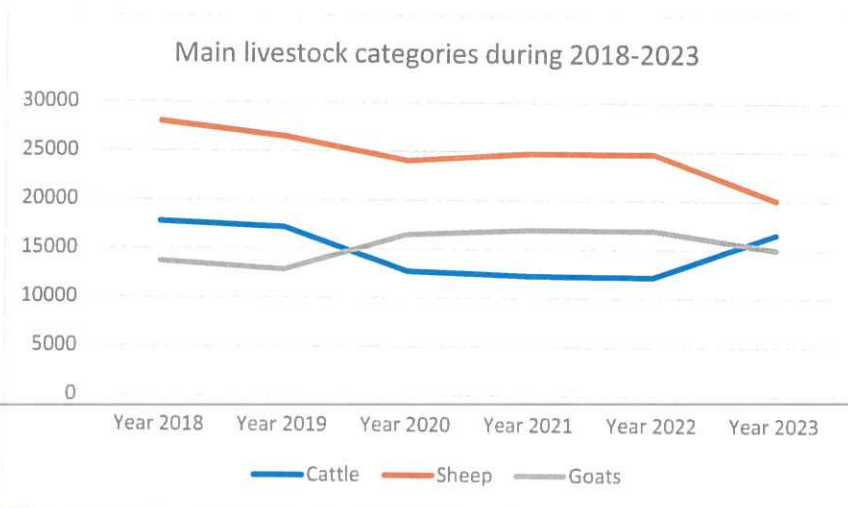

Figura 9. Numri kryesor i bagëtive në bashkinë Shkodër gjatë 2018-2023

Burimi: INSTAT 2025

produktet me cilësi të lartë. Rreth 43% e popullsisë në Bashkinë e Shkodrës jeton në zona rurale që zënë rreth 98% të territorit.

Sipërfaqja e kultivuar në Bashkinë Shkodër për vitin 2023 jepet në tabelën dhe grafikun e mëposhtëm:

Tabela 1 Zonë e kultivuar me kultura të ndryshme në bashkinë Shkodër

Kulturat	Sipërfaqja në ha
Drithëra	2,671
Grurë	538
Misër	2,133
Perime	1,233
Patate	221
Fasule e bardhë	198
Duham	130
Foragjere	7,365
Totali	14,489

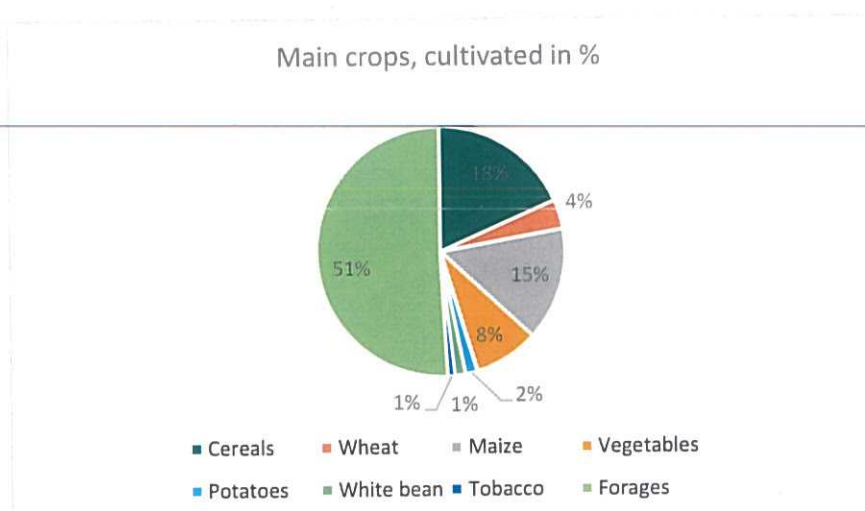

Figura 8 % e sipërfaqes së kultivuar sipas kulturave

Kultivimi dhe menaxhimi i tokës bujqësore është një element i rëndësishëm që lidhet me menaxhimin e situatës së zjarrit. Zjarret në bujqësi u zbuluan se përbëjnë 8-11% të aktivitetit vjetor global të zjarreve. Djegia e tokës bujqësore përbën një 48-73% të shquar të të gjitha zjarreve në lloje të ndryshme të mbulesës së tokës në Evropë. Kjo sepse ka të bëjë me biomasën që mbetet në tokë ose krijohet nëpërmjet kultivimit. Tashmë është praktikë e zakonshme në Shqipëri që tokat bujqësore të digjen në sezonin e verës.

Bazuar në të dhënat e EFFIS, rezulton se gjatë viteve 2017-2023, në Shqipëri janë djegur;

- 8155 hektar tokë bujqësore
- 58.236 kullota dhe bimësi natyrore

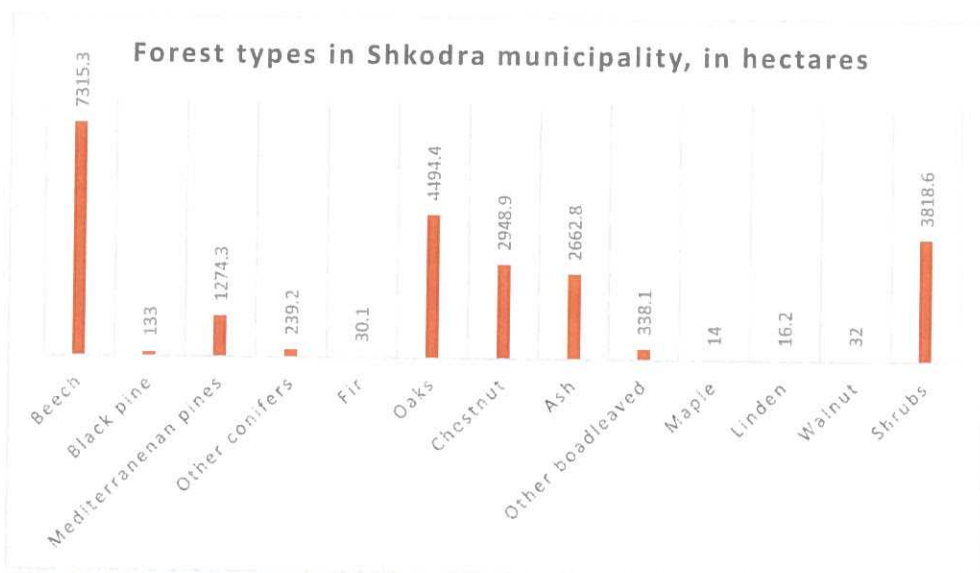

Figura 6 Llojet e pyjeve në bashkinë Shkodër

Burimi: Plani i masave për parandalimin dhe shuarjen e zjarreve në pyll/kullotë 2024, Bashkia Shkodër

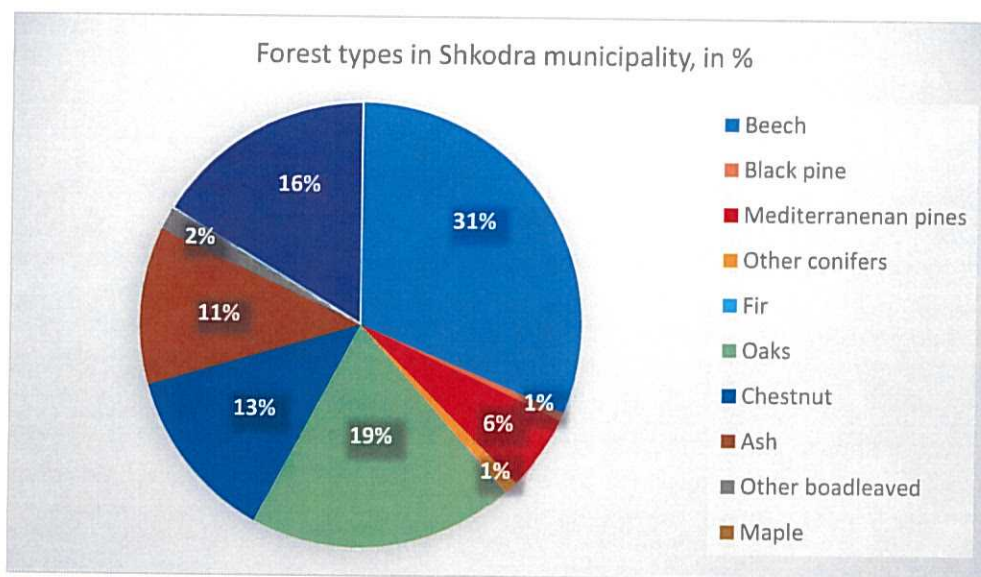

Figura 7 Llojet e pyjeve në % në bashkinë Shkodër

Burimi: Plani i masave për parandalimin dhe shuarjen e zjarreve në pyll/kullotë 2024, Bashkia Shkodër.

Krahas sipërfaqes pyjore, bashkia administron edhe një sipërfaqe prej rreth 4,711 hektarë kullota dhe 1,148 hektarë bimësi pyjore.

Bujqësia

Bujqësia, blegtoaria ose pylltaria janë sektorë kyç për përdorimin e tokës dhe menaxhimin e burimeve natyrore në zonat rurale. Falë sipërfaqeve të mëdha të kultivueshme dhe kushteve të mira klimatike, ky sektor ofron mundësi të mëdha për tërheqjen e investimeve duke pasur parasysh

HARTA E SIPERFAQEVE PYJORE/KULLOSORE BASHKIA SHKODER

(Sipas llojeve, shprehje dhe kultivime)

SHKALLA 1:200.000

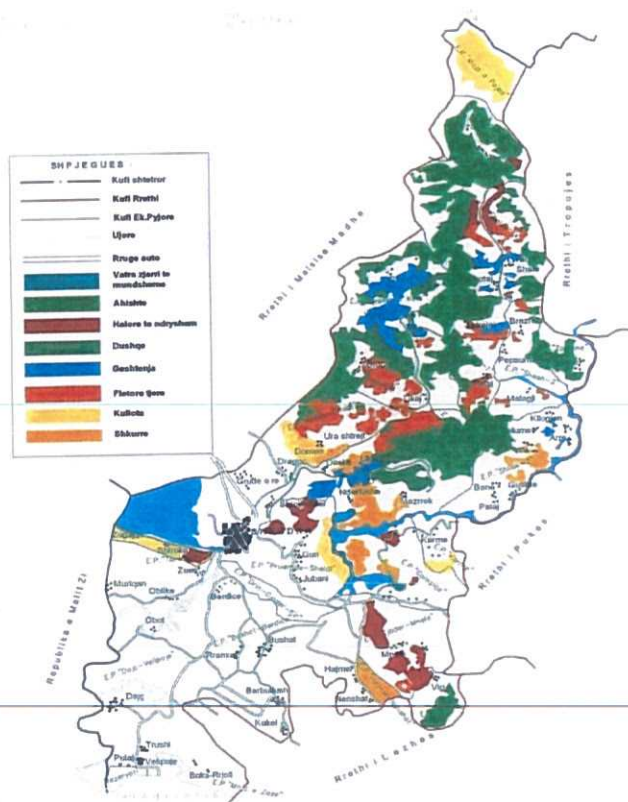

Figura 5 Llojet e pyjeve dhe kullotave në bashkinë Shkodër

Burimi: Plani i masave për parandalimin dhe shuarjen e zjarreve në pyll/kullotë 2024, Bashkia Shkodër

Bashkia Shkodër administron në territorin e saj një fond Pyjor/Kullosore prej 30666 ha. Zonat kryesore pyjore ndodhen në verilindje të qytetit të Shkodrës dhe përbëhen nga pyje ahu, dushku, gështenja dhe të tjera gjetherënëse. Ka edhe pisha dhe halore të tjera, të mbjella dekada më parë. Në zonat më të ulëta kultivohen pisha mesdhetare, ndërsa në zonat më të larta pisha e zezë.

kodrave të Thanishtës dhe të Shtira e Bunë. Në këtë rajon shtrihen fusha e Bunës dhe e Torovicës.

Laguna e Vilunit, më e rëndësishmja e zonës, ndodhet në skajin jugor të fushës së Velipojës. Nga deti ndahet nga brezi bregdetar. Ajo lidhet me detin me një kanal natyror, në të cilin uji shkëmbehet midis detit dhe lagunës. Ajo dallohet për kafshët e egra të pasura dhe të larmishme, veçanërisht shpendët. Baks-Rrjollli, shtrihet përgjatë vijës bregdetare, në lindje të Lagunës së Vilunit. Nga jovertebrorët brenda ZM, janë regjistruar 217 lloje. Janë identifikuar 26 lloje habitatesh, sipas Listës së Habiteteve NATURA 2000, nga të cilat 7 lloje habitatesh janë renditur si prioritare, që kërkojnë masa specifike ruajtjeje. Nga flora janë identifikuar 7 specie, të rëndësishme nga pikëpamja floristike, 1 specie, endemike (2 lloje, të rralla: *Tanacetum cinerarifolia* dhe *Quercus robur* var. *scutariensis*), 2 lloje përfshihen në Aneksin IVb të Direktivës së Habiteteve dhe 3 lloje, të Konventës së Bernës. Gjithashtu, speciet e faunës janë identifikuar si: 3 lloje - Të rrezikuara në mënyrë kritike, 2 lloje - të rrezikuara, 10 lloje - afër kërcënuar, 8 lloje - të cenueshme, 78 lloje - jo shqetësuese, 3 lloje - Nuk ka të dhëna dhe 24 lloje - nuk janë në ligjet e IUCN.

Pyjet dhe kullotat

Bimësia natyrore e zonës përfaqësohet relativisht nga shkurret mesdhetare (kryesisht kodrat në pjesën lindore të Velipojës, Bardhaj, Tepe, pjesa e poshtme e Taraboshit etj. dhe pyjet e dushkut. Kjo ka ardhur si rezultat i ndërhyrjes së dukshme antropogjene në tiparet e saj origjinale, nëpërmjet zgjerimit të vendbanimeve, hapjes së tokave të reja bujqësore, hapjes së tokave të reja bujqësore etj. Më të përhapura në kodrat e Bardhajve, Velipojës dhe Zues (këtu kultivohen edhe pemët e ullirit) dhe në brigjet e liqenit Përfaqësohen nga hiri, shega dhe sherebela. Rriten bimësi barishtore higrofile dhe pemë higrofile si shelgu ose shelgu, të cilat krijojnë një pyll me gjerësi të ndryshme përgjatë gjithë brigjeve të liqenit Këtu ndërthuren me lloje të tjera bimësh higrofile si kallamishtet etj., duke krijuar një lloj xhungle miniaturë që është e vështirë për t'u depërtuar. Në fushën e Shtoit ruhen pyje të lokalizuara të gështenjave dhe arrave.

Zonat e mbrojtura

1. **Liqeni i Shkodrës**¹. Rezerva Natyrore e Menaxhuar “Liqeni i Shkodrës”, me Vendim të Këshillit të Ministrave nr. 60, datë 26.1.2022, u miratua ndryshimi i sipërfaqes së ekosistemit natyror/ligatinor “Liqeni i Shkodrës”, i shpallur “rezervat natyror i menaxhuar” (kategoria IV e zonave të mbrojtura), nga 26,535 ha në 24,049,75 ha. Liqeni i Shkodrës ka edhe rëndësi ndërkombëtare; është zona RAMSAR që nga viti 2006 dhe një zonë e rëndësishme IBA për shpendët në Evropë (rreth 40 lloje shpendësh ujorë) dhe për speciet e kërcënuara globalisht *Phalacrocorax pygmeus*. Përdoret për peshkim, ujë dhe turizëm. Ai përfshin pjesën shqiptare të liqenit (14,900 ha), fillimet e lumit Buna dhe rrethinat e tij fushore dhe kodrinore (11,635 ha). Zonat e mbrojtura përbëhen nga zona ujore (liqeni) dhe rrethina tokësore. Nga ky liqen buron Buna, e cila derdhet në Adriatik. Brigjet perëndimore të liqenit janë gëlqerorë dhe plot ishuj shkëmborë, ndërsa brigjet lindore janë të ulëta, të tipit akumulativ. Aty përfundojnë me përrunj delta. Klima e ngrohtë dhe kompleksi i habitateve të liqeneve, kënetave dhe lumenjve me shumë kamare ekologjike kanë krijuar kushte për një zhvillim të harlisur të makrofiteve të zhytura në ujë (*Potamogeton* sp., *Ceratophyllum demersum*, *Najas marina*, *Valisneria spiralis* etj.), lundruet (*Nymphaea alba*, *Nuphars lutem*, *Trapa*). Lumi Buna shërben si kalim për peshqit nga deti në liqen dhe anasjelltas. Ajo është shtëpia e afërsisht 45 llojeve të peshqve, duke përfshirë blirin (*Acipenser sturio*). Liqeni karakterizohet nga një florë dhe faunë shumë e pasur me shumë endemizëm, si dhe një kapacitet dhe diversitet të lartë shpendësh, nga të cilët 168 lloje i përkasin habitateve ujore. Bazuar në përditësimet më të fundit (nëntor 2019) në territorin e liqenit janë identifikuar: 15 lloje habitatesh natyrore (sipas Listës së Habitatesh NATURA 2000, nga të cilat 3 lloje habitatesh janë renditur si prioritet), 13 lloje, floristike të rëndësishme, 3 lloje, endemike, 7, 4 lloje të habitateve, 4 lloje të habitateve. specie, të përfshira në Konventën e Bernës. Në liqenin e Shkodrës, një nënspacie endemike (*Minuartia baldaccii* subsp. *scutariensis*), 2 specie të rralla (*Tanacetum cinerariifolium* dhe *Campanula austro-adriatica*), 3 specie të kërcënuara globalisht (*Caldesia parnassifolia*, *Marsilea quadrifolia*, *Trapa*, etj.)
2. **Lumi Buna Velipojë**² është një Peizazh i Mbrojtur, Kategoria V (IUCN). Pjesë e rrjeteve EMERALD dhe IBA. Zona e peizazhit të mbrojtur përfshin 40 km nga lumi Buna dhe 8 km nga lumi Drin. Sipërfaqja e përgjithshme është 21678,85 ha. Ai përfshin lumin Buna dhe zonën ligatinore bregdetare të Velipojës. Ndodhet në fushën e Nënshkodrës, në pjesën jugore të gjithë Ultësirës së Shkodrës. Ultësira u formua në zonën e takimit të katër zonave tektonike: Alpeve, Mirditës, Krasta-Cukali dhe Krujës, gjë që përcakton larminë e ndërtimit litologjik (gëlqeror, flish dhe melas) dhe strukturor. Fusha përbëhet nga depozitime të imta, kryesisht argjilore të Drinit, Gjadrit dhe Kirit. Kanë mbizotëruar lëvizjet e subduksionit, ndaj fushat janë të rrafshta dhe me lartësi shumë të vogël mbi nivelin e detit, madje ka sektorë me të njëjtën lartësi si ky nivel. Në këto kodra gjenden disa gryka karakteristike që kanë tërhequr vëmendjen e studiuesve si: Gjo Lulit, midis

¹ Source: National Agency of Protected Areas in Albania (NAPA). <https://akzm.gov.al/rezervat-natyror-i-menaxhuar-liqeni-i-shkodres/>

² Source: National Agency of Protected Areas in Albania (NAPA). <https://akzm.gov.al/lumi-buna-velipoje/>

Bora është më e zakonshme gjatë dimrit. Prek zonat bregdetare dhe dobësohet në det të hapur. Fryn më fort kur një zonë polare me presion të lartë ulet mbi malet e mbuluara me dëborë të pllajës së brendshme prapa vargmalit bregdetar të Dinarit dhe një zonë e qetë me presion të ulët shtrihet më në jug mbi Adriatikun më të ngrohtë.

Era 'Shiroku' ose 'Jugu' është një erë deti e ngrohtë dhe e lagësht që fryn nga jugu dhe zakonisht sjell mot me shi.

"Murlani" në këtë zonë ndihet, si kudo në vendin tonë, si një erë e thatë dhe e ftohtë dhe depërton kryesisht nga lugina e Kirit dhe Drinit.

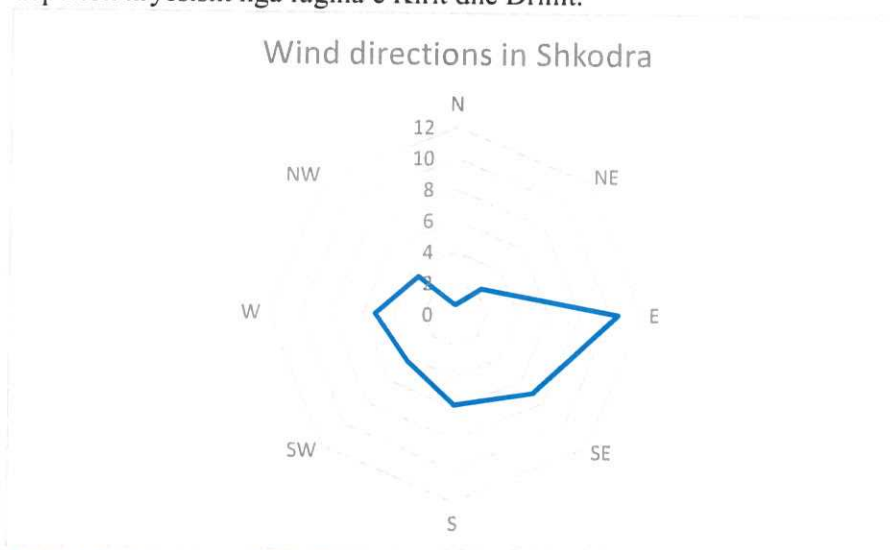

Figura 4 Drejtimit e erës në Shkodër

Burimi: Atlasi Klimatologjik i Shqipërisë, 1988

Drejtimi mbizotërues mesatar i erës në orë në Shkodër është nga lindja gjatë gjithë vitit.

1.1.3. Gjendja e mjedisit dhe e trashëgimisë kulturore

Gjendja mjedisore

Tokat e kësaj zone janë formuar mbi depozitime aluviale dhe liqenore kuaternare. Tokat e fushës së Mbishkodrës janë toka livadhore pyjore kafe dhe formohen nga gërryerja e tokave pyjore kafe dhe depozitimi i lëndës organike, pra rrjedhin. Ato dallohen nga aciditeti i tyre dhe janë pjesërisht neutrale. Këto toka janë të nentipit nënargjilore të zeza, të lara, të mesme dhe të lehta. Trashësia e bazës së tokës në këtë zonë, e cila përbën pjesën më të madhe të tokës bujqësore, është 60-140 cm. Këto toka janë shumë të përshtatshme për kultivimin e pemëve frutore, hardhive dhe patateve. Pjesa tjetër e tokave, veçanërisht në zonën kodrinore të Bardhajve dhe malit të Taraboshit, përfaqësohen nga llojet e livadhit të murrme, livadhit aluvial dhe tokave të murrme malore, të cilat ofrojnë edhe mundësinë e kultivimit të pemëve frutore dhe veçanërisht të ullinjve. Një vend të rëndësishëm zënë edhe tokat kënetore-liqenore pranë brigjeve të liqenit, të formuara në kushte lagështie të lartë, ku niveli i ujërave nëntokësore është afër horizontit të punueshëm..

Reshjet mesatare mm	130.3	138.3	140.1	127.2	82.9	35.8	42.7	37.5	161.8	167.7	212.5	188.0	1,471.5
Ditët mesatare të reshjeve (≥ 1.0 mm)	9.31	9.63	10.65	10.04	9.02	4.20	3.41	3.90	7.36	9.23	11.90	10.76	99.40
Ditë mesatare me borë	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.0
Lagështia mesatare relative (%)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72.0
Orët mesatare mujore me diell	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,369.2

Figura 2 Të dhënat klimatike për Shkodrën

Burimi 1: Administrata Kombëtare e Oqeanit dhe Atmosferës (NOAA)

Klima e Shkodrës përcaktohet nga pozicioni i saj gjeografik në zonën e butë klimatike dhe nga afërsia e dy trupave të mëdhenj ujorë – detit Adriatik dhe liqenit të Shkodrës, si dhe nga drejtimi i shtrirjes së Alpeve, që varion nga 1576 (Maranaj) deri në 2568 metra (Radohima) mbi nivelin e detit.

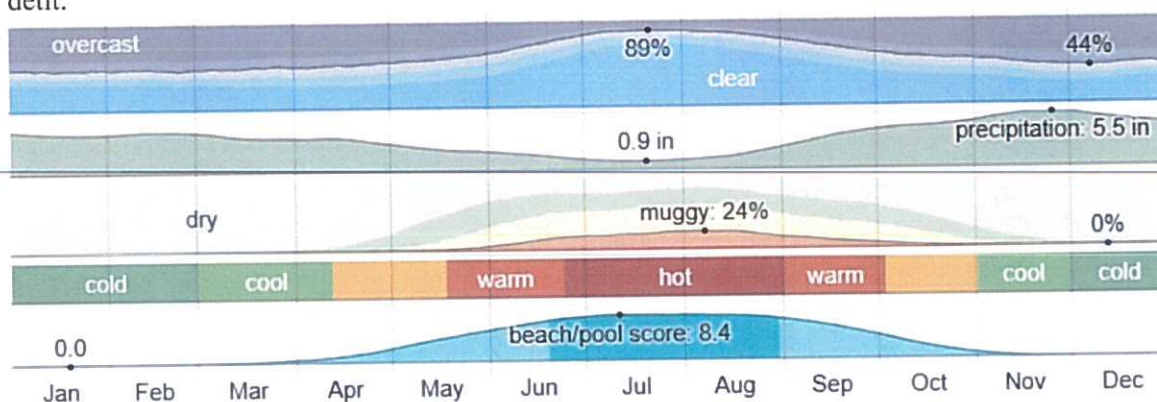

Figura 3 Klima në Shkodër.

Burimi: Weather Spark (<https://weatherspark.com/y/84405/Average-Weather-in-Shkod%C3%ABr-Albania-Year-Round>)

Era

Shpejtësia mesatare e erës në orë në Shkodër përjeton ndryshime të ndjeshme sezonale gjatë vitit. Pjesa më me erë e vitit zgjat 5,3 muaj, nga 17 tetori deri më 26 mars, me shpejtësi mesatare të erës më shumë se 11,9 kilometra në orë. Muaji më me erë të vitit në Shkodër është shkurti, me një shpejtësi mesatare të erës në orë prej 14,48 kilometra në orë.

Koha më e qetë e vitit zgjat 6.7 muaj, nga data 26 mars deri më 17 tetor. Muaji më i qetë i vitit në Shkodër është qershori, me një shpejtësi mesatare të erës në orë 9.1 kilometra në orë.

"Fen" është një erë lokale. Fryn kryesisht nga verilindja dhe veriu drejt detit Adriatik dhe sidomos gjatë periudhës së dimrit, por mund të fryjë edhe gjatë verës. Feni është një erë tipike lokale në Alpet Shqiptare, por shfaqet edhe në zona të tjera malore.

"Bura" është një erë katabatike nga veriu në veri-lindje në zonat afër detit Adriatik. Bora e ndryshueshme shpesh mund të ndihet në të gjithë bregun lindor të Adriatikut. Fryn me shfryrje.

ndërsa ndikimi kontinental vjen nga gryka e Drinit dhe e Kirit, përmes të cilave erërat e ftohta nga brendësia e vendit hyjnë në fushën e Mbishkodrës.

Köppen-Geiger climate classification map for Albania (1991–2020)

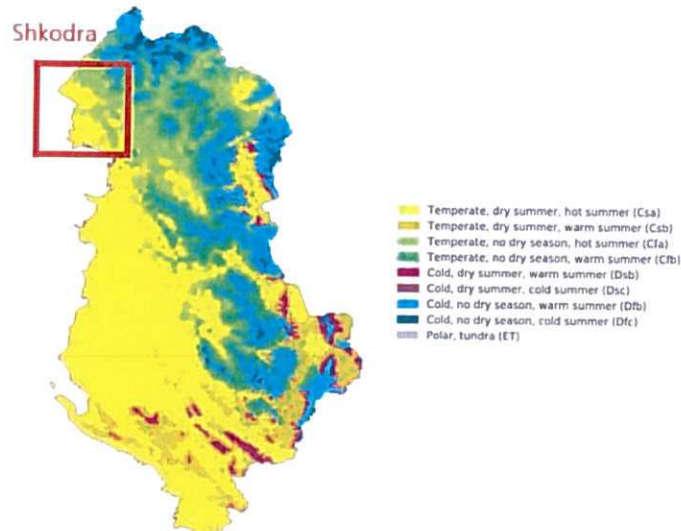

Figura 1 Klasifikimi i klimës për Shqipërinë
Burimi: Beck et al. 2023

Shkodra ka një klimë kufitare mesdhetare të verës së nxehtë (klasifikimi i klimës Köppen) dhe subtropikale të lagësht (klasifikimi i klimës Köppen). Temperatura mesatare mujore varion nga 1,8 °C deri në 10,3 °C në janar dhe 20,2 °C deri në 33,6 °C në gusht. Reshjet mesatare vjetore janë rreth 1500 mm, gjë që e bën zonën një nga më të lagështat në Evropë.

Të dhënat klimatike për Shkodrën (1991–2020 normale, ekstreme 1951–tani) janë paraqitur në figurën këtu më poshtë:

Muaji	Jan	Shk	Mar	Pri	Maj	Qer	Kor	Gus	Sht	Tet	Nën	Dhj	Viti
Rekorde të larta °C	18.6	27.6	29.0	30.5	34.5	38.2	41.3	42.6	37.6	31.0	25.0	21.7	42.6
Maksimumi mesatar °C	15.2	18.3	22.5	26.3	30.1	34.8	37.4	38.1	32.9	27.7	22.3	16.7	38.5
Maksimumi mesatar ditor °C	10.3	12.4	15.8	19.5	24.4	29.3	32.9	33.6	27.7	22.1	16.1	11.3	21.4
Mesatarja ditore °C	6.1	7.9	11.0	14.5	19.0	23.3	26.0	26.9	21.9	16.9	11.8	7.5	16.2
Minimumi mesatar ditor °C	1.8	3.3	6.1	9.4	13.4	17.2	19.1	20.2	16.0	11.7	7.6	3.7	10.9
Minimumi mesatar °C	-3.5	-1.8	0.7	3.9	9.0	11.3	14.9	15.8	10.5	6.2	0.9	-1.6	-4.5
Rekorde të ulëta °C	-13.0	-12.4	-5.1	-0.6	3.6	2.0	8.9	10.6	6.0	-0.1	-5.4	-9.6	-13.0

një habitat i rëndësishëm për lloje të ndryshme të kafshëve dhe bimëve. Më tej, seksioni shqiptar është caktuar si rezervat natyror. Në vitin 1996, ajo gjithashtu është njohur si një ligatinat me rëndësi ndërkombëtare nga përcaktimi i Konventës Ramsar. Buna lidh liqenin me detin Adriatik, ndërsa Drini lidh liqenin e Ohrit në juglindje të Shqipërisë. Është një kriptodepresion, i mbushur nga lumi Moraça dhe derdhet në Adriatik nga lumi Buna (41 kilometra i gjatë). In the east are the peaks of Cukali (1,722 m), and Maranaj (1,576 m).

Pak më afër qytetit të Shkodrës, janë kodrat e Bardhajve. Kodrat e Bardhaj zënë një zonë të kufizuar, duke u vendosur në pjesën më juglindore të bashkisë. Lartësitë e tyre variojnë nga 54 m, kodra pranë varrezave të dëshmorëve, deri në 190 m - kodra e Frashërit.

Pjesa më e rëndësishme e zonës së projektit është mali i Taraboshit. Dominon peizazhin rreth liqenit të Shkodrës deri në det. Mali i Taraboshit është një nga pikat më karakteristike të peizazhit në zonën e Shkodrës, i vendosur në skajin jugperëndimor të liqenit të Shkodrës, në kufi me Malin e Zi. Me një lartësi prej 595 metra mbi nivelin e detit, ky mal ofron pamje spektakolare të qytetit të Shkodrës dhe rrethinave të tij.

Në anën verilindore të malit, rrëzë liqenit të Shkodrës, ndodhen fshatrat Shirokë dhe Zogaj, të cilët janë resorte turistike të njohura. Këto zona ofrojnë një kombinim të bukur të natyrës, traditës së lashtë dhe kulturës. Këtu, vizitorët mund të shijojnë bukurinë natyrore, të eksplorojnë rrethinat historike dhe të shijojnë kuzhinën autentike lokale.

Në anën jugperëndimore të malit, mali i Taraboshit shtrihet në një shtresë të thepisur mbi fushën e Bregut të Bunës. Kjo fushë e bukur përqafton malin me të gjitha pamjet e tij të jashtëzakonshme dhe mjedisin natyror. Kjo pjesë përfshin edhe zonën e Anamalit, një zonë me peizazhe të bukura bujqësore dhe natyrore.

Edhe pse kryesisht i mbuluar me shkurre dhe bimësi të rrallë, mali i Taraboshit është ende një habitat i shkëlqyer për faunën dhe florën lokale. Kjo zonë është gjithashtu shtëpia e një larmie të pasur zogjsh të tjerë, duke e bërë atë një destinacion të preferuar për kërkimin e natyrës.

Në përgjithësi, mali i Taraboshit është një perlë natyrore në Shqipëri, që ofron një eksperiencë të jashtëzakonshme për udhëtarët që duan të eksplorojnë dhe shijojnë bukurinë dhe pasurinë natyrore të këtij rajoni.

Zona bregdetare përbëhet nga qyteti i ri i Velipojës (i zhvilluar si i tillë në dy dekadat e fundit) dhe fshatrat e zonës; Pulaj dhe Bask Rrjoll. Velipoja ndodhet në grykëderdhjen e lumit Buna (i vetmi lumë i lundrueshëm i Shqipërisë), ku derdhet në detin Adriatik duke përbërë kufirin natyror me Malin e Zi.

Njësia administrative Velipojë ka një popullsi prej rreth 10.000 banorësh, e shtrirë në disa vendbanime të vogla, më e madhja prej të cilave është vetë qyteti i Velipojës. Që nga viti 2005 Velipoje është brenda kufijve të lumit Buna-Peizazhi i Mbrojtur Velipojë.

1.1.2. Klima

Pozicioni gjeografik në veriperëndim të Shqipërisë, lartësia e ulët mbi nivelin e detit dhe mungesa e kontrasteve të theksuara të relievit, malet përreth në lindje, afërsia relative me detin dhe ndikimi i liqenit, janë disa nga faktorët kryesorë klimatikë të Shkodrës, e cila në përgjithësi dallohet nga një klimë e butë. Ndikimi detar depërton vetëm nga jugu dhe juglindja përmes grykës së Bunës,

Shkodra shtrihet strategjikisht në Rrafshin e Mbishkodrës midis liqenit të Shkodrës dhe ultësirës së Alpeve Shqiptare, që përbën vazhdimin jugor të Alpeve Dinarike. Në verilindje të qytetit dominon mali Maranaj me lartësi 1576 m mbi Adriatikun. Shkodra është e rrethuar në tre anët nga Kiri në lindje, Drini në jug dhe Buna në perëndim. Duke u nisur nga liqeni i Shkodrës, Buna derdhet në detin Adriatik, duke formuar kufirin me Malin e Zi. Lumi bashkohet me Drinin për rreth 2 km në jugperëndim të qytetit. Në lindje, Shkodra kufizohet me Kirin, i cili buron nga veriu duke derdhur edhe në Drin, që rrethon Shkodrën në jug. Sipërfaqja e bashkisë Shkodër është 872.71 km², sipërfaqja e njësisë bashkiake Shkodër (qyteti në vetvete) është 16.46 km².

Figura 1 Bashkia Shkodër.

Burimi: Google maps

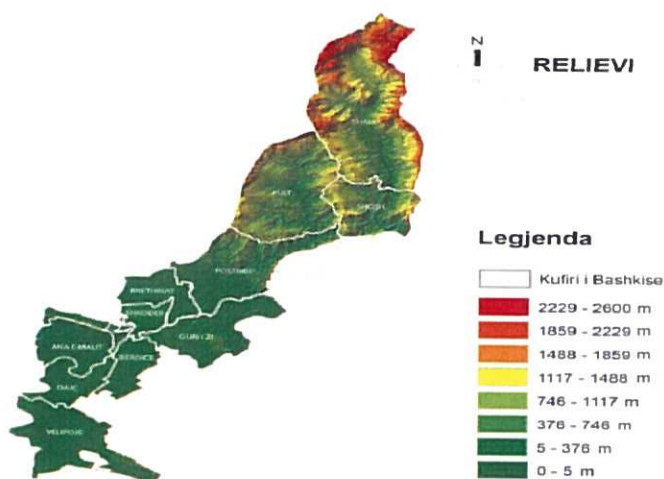

Figura 2 Topografia e bashkisë Shkodër

Burimi: Vleresimi Strategjik Mjedisor, bashkia Shkoder

Liqeni i Shkodrës shtrihet në perëndim të qytetit dhe përbën kufirin e Shqipërisë dhe Malit të Zi. Përgjatë bregut të liqenit të Shkodrës ndodhen dy fshatra, Shikora dhe Zogaj, të frekuentuar vazhdimisht nga vizitorët. Liqeni u bë simboli i ndarjes së qëndrueshme dhe të qëndrueshme ekonomike dhe sociale të qytetit. Edhe pse, liqeni është liqeni më i madh në Evropën Jugore dhe

ligj i propozuar është vendimtar si për zbutjen e ndryshimeve klimatike ashtu edhe për përshtatjen. Rivendosja e pyjeve me lloje të ndryshme pemësh dhe zbatimi i masave agropjore mund të rrisë qëndrueshmërinë e tyre ndaj zjarreve; (v) Sistemi Evropian i Informacionit për Zjarret në Pyje (EFFIS): EFFIS është një mjet jetik që ofron informacion në kohë reale për zjarret në Evropë. Ai mbështet përpjekjet e monitorimit, parandalimit dhe reagimit duke ofruar të dhëna për rrezikun nga zjarri, zbulimin aktiv të zjarrit dhe vlerësimin e dëmit; (vi) Mekanizmi i Mbrojtjes Civile të BE-së: Ky mekanizëm lehtëson bashkëpunimin dhe ndihmën e ndërsjellë midis shteteve anëtare për t'iu përgjigjur emergjencave, përfshirë zjarret. Ai përfshin rescEU, një rezervë evropiane avionësh dhe helikopterësh zjarrfikës.

Referuar legjislacionit kombëtar (ligji 139/2015 për ligjin “Për vetëqeverisjen vendore”, ligji 57/2020 “për pyjet”, ligji 9693 për “Tokat kullosore”, ky plan duhet të miratohet nga Këshilli Bashkiak i Shkodrës.

1. Vlerësimi i rrezikut nga zjarri

1.1. Vështrim i përgjithshëm i zonës së synuar ndërkufitare

1.1.1. Karakteristika gjeografike

Popullsia e Bashkisë së Shkodrës është 213.217 banorë, me përqendrimin më të lartë të popullsisë në qytetin e Shkodrës me 116.593 banorë. Ndërsa për njësitë administrative, përqendrimi më i lartë i popullsisë është në njësinë Rrethina me 29,115 banorë dhe më i ulëti në njësinë administrative Shosh me 1,862 banorë.

Numri i përgjithshëm i bizneseve në Bashkinë Shkodër është 5593, nga të cilat: 1470 biznese të mëdha, 4069 biznese të vogla dhe 54 institucione. Bizneset kryesore që operojnë janë: prodhimi i këpucëve dhe veshjeve, përpunimi i materialeve elektrike dhe duraluminit, përpunimi i drurit, përpunimi i duhanit, nënproduktet e mishit, ëmbëlsirat etj.

Zonat ekonomike të përcaktuara në strategjinë territoriale të Bashkisë Shkodër janë: Zona e ish-fushës ajrore; Zona industriale Shkodër, Ura e Bahçallëkut – Aksi Bërdicë, Aksi Shkodër – Koplik, Aksi Shkodër – Ana e Malit – Muriqan, Aksi Shkodër – Vau i Dejës, Aksi Shirokë-Zogaj, Zona pranë Bypass-it Perëndimor, Zona e qendrës së Shkodrës, Zona Velipojë – Rrjoll. Shkodra është një bashki e qeverisur nga sistemi kryetar – këshill me kryetarin e Bashkisë Shkodër dhe anëtarët e Këshillit Bashkiak Shkodër përgjegjës për administrimin e Bashkisë Shkodër. Bashkia përfshihet në Qarkun e Shkodrës në Rajonin Verior të Shqipërisë dhe përbëhet nga njësitë administrative Anën e Malit, Bërdicë, Dajç, Guri i Zi, Postribë, Pult, Rrethinat, Shalë, Shosh, Velipojë dhe qyteti i Shkodrës.

Bashkia e re e Shkodrës ka një shumëllojshmëri të relievit si pasojë e zgjerimit të saj nga perëndimi drejt Velipojës dhe nga verilindja drejt alpeve. Qyteti i Shkodrës ndodhet kryesisht në fushë, 9,5-24 metra mbi nivelin e detit.

Hyrje

Zjarret janë një fenomen natyror, duke luajtur një rol kompleks në ekosisteme të caktuara. Megjithatë, frekuenca dhe intensiteti i tyre në rritje, i nxitur nga faktorë si ndryshimi i klimës, modelet e përdorimit të tokës dhe akumulimi i biomases, paraqesin kërcënime të rëndësishme për jetën, pronën, infrastrukturën dhe mjedisin. Prandaj, menaxhimi efektiv i rrezikut të zjarrit është thelbësor për mbrojtjen e komuniteteve dhe burimeve natyrore në bashkinë e Shkodrës dhe zonat ndërkufitare.

Ky Plan i Menaxhimit të Rrezikut nga Zjarri përshkruan një qasje gjithëpërfshirëse dhe proaktive për zbutjen e këtyre rreziqeve, duke u fokusuar në parandalimin, gatishmërinë, reagimin dhe rikuperimin. Ai pranon natyrën dinamike të rreziqeve nga zjarri dhe thekson rëndësinë e përmirësimit të vazhdueshëm përmes monitorimit, vlerësimit dhe përshtatjes.

Ky plan synon të sigurojë një kornizë për bashkëpunim midis palëve të interesuara, duke përfshirë agjencitë qeveritare, komunitetet dhe individët, për të reduktuar kolektivisht ndikimet shkatërruese të zjarreve. Duke kuptuar dhe adresuar rreziqet specifike brenda zonës sonë, ne mund të punojmë drejt ndërtimit të një peizazhi më elastik dhe garantimit të sigurisë dhe mirëqenies së komunitetit tonë.

Zhvillimi i këtij Plani të Menaxhimit të Rrezikut nga Zjarri ka qenë një përpjekje bashkëpunuese dhe ne shprehim mirënjohjen tonë të sinqertë për të gjithë ata që kontribuan me kohën, ekspertizën dhe njohuritë e tyre. Në mënyrë të veçantë vlerësojmë kontributin e paçmuar të znj. Aida Shllaku, z. Erkam Boriçi, z. Jozef Ndoci nga bashkia Shkodër. Përkushtimi i tyre për mbledhjen e të dhënave, analizën, angazhimin dhe rishikimin e planit ka qenë thelbësor në formësimin e këtij dokumenti gjithëpërfshirës dhe relevant lokal. Ne e vlerësojmë angazhimin e tyre për të rritur sigurinë dhe qëndrueshmërinë ndaj zjarrit brenda komunitetit të tyre.

Plani shoqërohet me një investim të konsiderueshëm në sistemin e zbulimit të pajisur me kamera termike dhe optike që ofron informacion 24/7. Sistemi i Zbulimit të Zjarrit i zbatuar përmes projektit Building Smart Forests është një zgjidhje moderne e krijuar për të përmirësuar zbulimin e hershëm dhe reagimin e shpejtë ndaj zjarreve në pyje. Qëllimi kryesor i projektit është zbutja e efekteve shkatërruese të zjarreve në pyje duke mundësuar ndërhyrjen në kohë dhe minimizimin e rreziqeve.

Plani integron gjithashtu legjislacionin dhe praktikën e BE-së në lidhje me menaxhimin e zjarreve, si dhe referon të dhënat e ofruara nga institucionet evropiane. Meqenëse qasja e BE-së është e integruar në politika dhe iniciativa të ndryshme. Disa nga komponentët kryesorë janë; (i) Strategjia e BE-së për Pyjet për vitin 2030: Kjo strategji vendos themelet për rritjen e parandalimit të zjarrit dhe elasticitetit të pyjeve ndaj klimës. Ai thekson praktikën e qëndrueshme të menaxhimit të pyjeve, duke përfshirë masat për të reduktuar rrezikun nga zjarri; (ii) Udhëzime për Parandalimin e Zjarrit në Tokë: Këto udhëzime ofrojnë rekomandime praktike për menaxhimin e vegjetacionit dhe shmangien e akumulimit të biomases për të lehtësuar përpjekjet për shuarjen e zjarrit; (iii) Strategjia e BE-së për Përshtatjen ndaj Ndryshimeve Klimatike: Kjo strategji pranon lidhjen midis ndryshimit të klimës dhe rritjes së rrezikut nga zjarri, duke theksuar nevojën për masa më të shpejta, më të zgjuara dhe më sistematike të përshtatjes; (iv) Ligji për Restaurimin e Natyrës: Ky

Figura 8 Llojet e pyjeve në bashkinë Shkodër	14
Figura 9 Llojet e pyjeve në % në bashkinë Shkodër.....	14
Figura 10 % e sipërfaqes së kultivuar sipas kulturave	15
Figura 11. Numri kryesor i bagëtime në bashkinë Shkodër gjatë 2018-2023	16
Figura 12 Kalaja Rozafa, nga mali i Taraboshit.	17
Figura 13 Sistemi i Transmetimit të Energjisë Elektrike në Shqipëri.....	19
Figura 14 Zona e djegur dhe numri i zjarreve gjatë viteve 2006-2024 në Shqipëri.....	21
Figura 15 Zjarret në pyje sipas rajoneve, viti 2024.....	21
Figura 16 Sipërfaqja e djegur, sipas kategorive të mbulesës së tokës.....	22
Figura 17 Indeksi i motit nga zjarri në Shkodër.....	24
Figura 18 Trendi historik dhe i parashikuar i zjarreve sezonale në Shqipërinë e Veriut bazuar në skenarët e RCP	25
Figure 19 Zonat e rrezikut për Shkodrën	27
Figure 20 Brezat kunder zjarrit, propozuar për malin e Taraboshit (bahkia Shkoder).....	30
Figure 21 Zonat e synuara ku duhet të zbatohen shumica e masave ndërkufitare	39
Figure 22 Zona ndërkufitare ku brezat kunder zjarrit dhe menaxhimi i biomases së tharë është prioritet.	40

Adoptimi i teknologjive të reja: Qëndroni të përditësuar dhe përdorni teknologji të reja, të tilla si sistemet e përmirësuara të zbulimit të zjarrit, përdorimi i dronëve dhe materialet e ndërtimit rezistente ndaj zjarrit, që mund të përmirësojnë aftësitë e menaxhimit të zjarreve.

7. Përshtatja ndaj ndryshimeve klimatike

a. Kuptimi i rreziqeve klimatike

Monitorimi i klimës: Përfshini modelet e ndryshimeve klimatike në vlerësimet e rrezikut nga zjarri, pasi ndryshimi i klimës po kontribuon në zjarre më të shpeshta dhe intensive. Kuptimi i këtyre rreziqeve ndihmon menaxherët e zjarrit të përgatiten për kushtet e ardhshme.

Menaxhimi adaptiv: Përdorni strategji adaptive të menaxhimit që përshtaten bazuar në të dhënat në kohë reale, tendencat klimatike dhe sjelljen e zjarrit për të përmirësuar elasticitetin e përgjithshëm ndaj zjarreve.

Praktikat e mira në menaxhimin e zjarreve në pyje mbështeten në një kombinim të parandalimit proaktiv, gatishmërisë, reagimit të shpejtë dhe rikuperimit efektiv. Duke përdorur metoda si djegiet e përshkuara, krijimi i zjarrit, sistemet e zbulimit të hershëm dhe koordinimi ndërinstitutional, menaxherët e zjarrit mund të zvogëlojnë ndikimin e zjarreve në ekosistemet dhe komunitetet. Edukimi i vazhdueshëm publik, investimi në burimet e menaxhimit të zjarrit dhe strategjitë adaptive përballë ndryshimeve klimatike janë çelësi për përmirësimin e qëndrueshmërisë dhe reduktimin e rreziqeve nga zjarret në një afat të gjatë. Menaxhimi efektiv i zjarreve është një përgjegjësi e përbashkët që kërkon bashkëpunim në shumë sektorë dhe nivele të qeverisjes.

Annex 1 - Plani i menaxhimit të rrezikut nga zjarret në bashkinë e Shkodrës

Nr	Masa	Përshkrimi	Përgjegjësi	Koha
1	Masat parandaluese			
1.1	Edukimi dhe ndërgjegjësimi	- Mësimi i publikut për rreziqet e zjarreve, dhe si të reduktohen zjarret e shkaktuara nga njerëzit - Organizimi i fushatave publike në media - Organizimi i ndërgjegjësimit të shkollave lokale	- Shërbimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga zjarri, bashkia Shkodër - Stafi i pylltarisë	janar-maj, çdo vit
1.2	Peizazh rezistent ndaj zjarrit	Inkurajimi i pronarëve të pronave që të përdorin bimë rezistente ndaj zjarrit, duke krijuar zona të mbrojtura dhe duke hequr bimësinë e vdekur pranë shtëpive	- Stafi i pylltarisë - Shërbimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga zjarri, bashkia Shkodër	Nëntor-Prill, çdo vit
1.3	Djegje të kontrolluara	Kryerja e djegjeve të përshkuara ose të kontrolluara për të reduktuar vegjetacionin e tepërt (biomases) që mund të ushqejë një zjarr të egër	- Stafi i pylltarisë - Shërbimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga zjarri, bashkia Shkodër - Pronarët/përdoruesit e tokave	Nëntor-Prill, çdo vit
1.4	Zbatimi i ndalimit të zjarrit	- Vendosja e ndalimit të zjarrit gjatë periudhave me rrezik të lartë për të parandaluar ndezjen e shkaktuar nga njeriu - Zbatimi i ligjit 68/2023 për të parandaluar djegien e çdo lloji biomase në terren të hapur në territorin e bashkisë Shkodër.	- Inspektorati Shtetëror - Ajencia e Mjedisit - Departamenti i Bujqësisë - Policia e Shtetit	maj-tetor, çdo vit
1.5	Planifikimi i përdorimit të tokës	Politikat e zonimit që reduktojnë zhvillimin në zonat e zjarreve me rrezik të lartë dhe promovimin e kodeve të ndërtimit rezistente ndaj zjarrit	- Inspektorati Shtetëror - Bashkia Shkodër	janar-dhjetor, çdo vit
1.6	Masat e silvikulturës	Zbatimi i praktikave efektive silvikulturore, për të përmirësuar shëndetin e pyjeve, ngarkesa e biomases (sasia e vegjetacionit që mund të ushqejë një zjarr të egër) mund të menaxhohet në mënyrë më efektive.	- Stafi i pylltarisë - Bashkia Shkodër	janar-dhjetor, çdo vit
1.7	Zhvillimi i kapaciteteve dhe përvojat e përbashkëta	- Planifikimi, zhvillimi dhe zbatimi i projekteve lokale dhe ndërkufitare në fushën e zjarreve. - Hartimi dhe zbatimi i standardeve dhe procedurave për reagim dhe rikuperim ndaj fatkeqësive.	- Stafi i pylltarisë - Bashkia Shkodër - Shërbimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga zjarri, bashkia Shkodër	janar-dhjetor, çdo vit

		Shkëmbimi i përvojave në lidhje me parandalimin dhe menaxhimin e zjarreve me komuna dhe shtete		
1.8	Hartimi i hartës së rrezikut nga zjarret për zonat pyjore dhe kullimore dhe integrimi i saj në planin vjetor të rrezikut të egër të bashkisë	GIS harton speciet pyjore dhe kullotat dhe modelimi 3D i terrenit për të kuptuar më mirë zonat në rrezik më të madh	- Stafi i pylltarisë - Bashkia Shkodër	Janar-shkurt, çdo vit
1.9	Hartimi dhe zbatimi i planit të zjarreve bazuar në këtë dokument, integrimi i hartës së GIS, komunikimi, ndërgjegjësimi dhe angazhimi i palëve të interesuara	- Hartimi i planit vjetor të rrezikut nga zjarri i bazuar në praktikën më të mirë - Alokimi i kapaciteteve të arsyeshme (njerëzore, financiare dhe logjistike) për zbatimin e planit - Komunikimi planin	- Stafi i pylltarisë - Bashkia Shkodër - Shërbimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga zjarri, bashkia Shkodër - Emergjencat civile	Hartimi i planit; Janar-shkurt Komunikimi: Mars-Maj Zbatimi: maj-tetor
2	Masat e gatishmërisë			
2.1.	Planifikimi i evakuimit	- Zhvilloni rrugë dhe plane të qarta evakuimi. - Kryerja e stërvitjeve të rregullta për të siguruar ndërgjegjësimin e publikut. - Mblidhni dhe vlerësoni të dhënat për rreziqet e mundshme nga zjarri	- Stafi i pylltarisë - Bashkia Shkodër - Shërbimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga zjarri, bashkia Shkodër	Janar-shkurt, çdo vit
2.2	Sistemet e paralajmërimit të hershëm	- Përdorni sistemin e zbulimit të zjarrit të instaluar në kuadër të projektit dhe trajnimi stafin lokal në mbledhjen, përpunimin dhe shkëmbimin e informacionit - Shkarkoni dhe përdorni teknologji dhe sinjalizime të tjera monitorimi (p.sh., aplikacionet e motit, mediat sociale, sistemet e alarmit emergjent, AI, - Përdorni informacione të përditësuara nga IGJEUM etj. për të paralajmëruar banorët në rast të afrimit të zjarreve	- Stafi i pylltarisë - Bashkia Shkodër - Shërbimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga zjarri, bashkia Shkodër - Emergjencat civile	Janar-dhjetor, çdo vit
2.3	Krijimi i hapësirës së mbrojtur	- Informoni banorët vendas dhe bizneset se si të krijojnë një shpërthim zjarri rreth shtëpive, strukturave, pemishteve dhe pyjeve për të ngadalësuar ose ndaluar përhapjen e zjarrit. - Trajnoini ata se si të reagojnë në rast të zjarreve në/ose pranë pronave të tyre	- Stafi i pylltarisë - Bashkia Shkodër - Shërbimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga zjarri, bashkia Shkodër	Janar-maj, çdo vit

2.4	Pajisjet e zjarrit dhe trajnimi	- Pajisja e shërbimit lokal të mbrojtjes dhe shpëtimit nga zjarri, bashkia e Shkodrës dhe emergjenca civile për të parandaluar dhe menaxhuar zjarret. - Trajnimi i personelit të zjarrfikësve, emergjencave civile dhe personelit të bashkisë pyjore se si të reagojnë në mënyrë efektive ndaj zjarreve. - Trajnim për përdorimin e Sistemit të Zbulimit të Zjarrit i zbatuar përmes projektit Smart Forests	- Bashkia Shkodër - Ndihmat e huaja - Agjencia Kombëtare Pyjore - Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimit të Mbrojtjes nga Zjarri dhe Shpëtim - Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile	Janar-dhjetor, çdo vit
2.5	Shpërthimet nga zjarri	- Harta e thyerjeve të zjarrit në GIS - Ndërtimi ose mirëmbajtja e vatrave të zjarrit në zonat pyjore, zonat ndërkufitare, rreth komuniteteve dhe zonave të tjera të cënueshme (p.sh. çdo 100-200 hektarë)	- Stafi i pylltarisë - Bashkia Shkodër - Shërbimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga zjarri, bashkia Shkodër	Janar-maj, çdo vit
2.6	Angazhoni vullnetarë dhe komunitet	- Identifikoni vullnetarët dhe komunitetin lokal - Organizoni seanca trajnimi me ta - Krijimi i një rrjeti me vullnetarë dhe komunitete lokale	- Stafi i pylltarisë - Bashkia Shkodër - Shërbimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga zjarri, bashkia Shkodër	Maj-tetor, çdo vit
3	Masat e reagimit			
3.1	Reagimi i shpejtë dhe kontrolli	- Krijimi, koordinimi dhe zbatimi i sistemit të informacionit (sigurimi dhe shkëmbimi i informacionit të saktë me të gjitha burimet njerëzore në dispozicion) - Vendosja e stafit pyjor, zjarrfikësve dhe burimeve, vullnetarëve dhe komunitetit në origjinën e zjarrit për ta kontrolluar dhe shuar shpejt atë.	- Stafi i pylltarisë - Bashkia Shkodër - Shërbimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga zjarri, bashkia Shkodër - Emergjencat civile	Janar-dhjetor, çdo vit
3.2	Mbështetje ajrore	- Hartimi dhe zbatimi i një plani reagimi për ndërhyrjet nga ajri - Përdorimi i helikopterëve, avionëve dhe dronëve për të hedhur ujë, retardant zjarri, Monitoroni përhapjen e zjarrit nga ajri	- Bashkia Shkodër - Emergjencia civile - Shërbimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga zjarri, bashkia Shkodër - Stafi i pylltarisë - Emergjencia civile	Maj-tetor, çdo vit
3.3	Strehim urgjent dhe evakuim	Identifikoni strehimoren për zhvendosjet	Emergjencia civile	Janar-shkurt, çdo vit

			Organizimi i strehimoreve emergjente për njerëzit dhe kafshët e zhvendosura, duke koordinuar evakuimet sipas nevojës	- Shërbimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga zjarri, bashkia Shkodër - Bashkia Shkodër - Stafi i pylltarisë	
3.4	Sistemet e komunikimit		Mbajtja e komunikimit të qartë midis zjarrfikësve, stafit pyjor, shërbimeve të urgjencës dhe publikut për të siguruar përpjekje të koordinuara dhe shpërndarje të shpejtë të informacionit kritik.	- Emergjencia civile - Shërbimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga zjarri, bashkia Shkodër - Bashkia Shkodër - Stafi i pylltarisë	Janar-dhjetor, çdo vit
3.5	Teknikat e shuarjes së zjarrit		Përdorimi i teknikave të ndryshme si krijimi i linjave të zjarrit, përdorimi i retardantëve të zjarrit dhe aplikimi i ujit dhe shkumës për të kontrolluar përhapjen e zjarrit	- Shërbimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga zjarri, bashkia Shkodër - Stafi i pylltarisë - Emergjencia civile	Maj-tetor, çdo vit
4	Masat e rikuperimit				
4.1	Vlerësimi i dëmit		- Trajnim për vlerësimin e dëmeve (zona e prekur, humbja e biomasës, vlera e burimeve, flora, fauna, infrastruktura etj.) - Kryerja e vlerësimeve të dëmeve financiare për të kuptuar shkallën e shkatërrimit - Jepni përparësi përpjekjeve për rikuperim - Hartimi i udhëzimeve për mbështetje në raste të tilla - Ofrimi i shërbimeve të këshillimit dhe mbështetjes emocionale për individët dhe komunitetet e prekura nga trauma e një zjarri - Hartimi i planeve rehabilituese rast pas rasti - Rehabilitimi i ekosistemeve duke mbjellur vegjetacionin vendas, duke kontrolluar erozionin e tokës dhe - Parandalimi i specieve pushtuese	- Stafi i pylltarisë - Bashkia Shkodër - Emergjencia civile	Vlerësimi pas çdo zjarri
4.2	Mbështetje për shëndetin mendor			- Bashkia Shkodër - Institucionet shëndetësore në Shkodër	Mbështetje në bazë të rasteve specifike
4.3	Restaurimi i ekosistemeve			- Bashkia Shkodër - Ndihmat e huaja - Stafi i pyjeve - Bizneset lokale dhe kombëtare - OJF-të	Nëntor-Mars, çdo vit
4.4	Riparimi i infrastrukturës		Rindërtimi dhe riparimi i shtëpive, rrugëve, shërbimeve komunale dhe infrastrukturës tjetër kritike të dëmtuar nga zjarri	- Bashkia Shkodër - Ndihmat e huaja - Bizneset lokale dhe kombëtare	Janar-dhjetor, çdo vit

4.5	Sigurim dhe ndihmë financiare	Ofrimi i ndihmës financiare për pronarët e shtëpive, pronarët e tokave, bizneset dhe pushtetin vendor për të ndihmuar në përpjekjet e rindërtimit	• Staf i pyjeve • Bashkia Shkodër • Ndihmat e huaja • Bizneset lokale dhe kombëtare • Staf i pyjeve	Janar-dhjetor, çdo vit
4.6	Të mësuarit dhe rregullimet e politikave	Rishikimi i procesit të reagimit dhe rikuperimit, mësimi nga çdo mangësi dhe përmirësimi i politikave dhe procedurave për ngjarjet e ardhshme të zjarreve.	• Bashkia Shkodër • Emergjencia civile • Shërbimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga zjarri, bashkia Shkodër	Janar-dhjetor, çdo vit

Annex II – Aktivitete të përbashkëta në zonën ndërkufitare për menaxhimin e zjarreve, Shkodër

No	Masat	Përshkrimi	Kompetencat	Afati kohor
1. Masat dhe aktivitetet parandaluese për zjarret në zonën Ndërkufitare				
1.1	Zhvillimi i vlerësimit të rrezikut ndërkufitar nga rreziqet e zjarrit	• Identifikimi, analiza e rreziqeve nga zjarri, • Hartimin e zoneve të rrezikuara nga zjarri përtej kufijve • Identifikimin e asetëve kritike në rrezik, duke përfshirë biodiversitetin, burimet ujore dhe cilësinë e ajrit	• Bashkia Shkodër • RAPA Shkoder • Staf i pyjeve	Aktivitet afatgjatë SHËNIM: Nuk ka ende kuadër ligjor për zhvillimin e tij
1.2	Marrëveshjet dhe protokollet ndërkufitare	• Marrëveshjet formale: Bashkitë e Shkodrës dhe Tivarit duhet të krijojnë marrëveshje formale (p.sh. memorandume mirëkuptimi ose traktate) për të lehtësuar bashkëpunimin në parandalimin, reagimin dhe rikuperimin e zjarreve. • Protokollet e ndihmës së ndërsjellë: Krijoni protokolle për ofrimin dhe marrjen e ndihmës. Kjo përfshin protokollet për kërkimin dhe vendosjen e burimeve, të tilla si ekipazhet e zjarri dhe mbështetjen	• Bashkia Shkodër • RAPA Shkoder • Staf i pyjeve • Shërbimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga zjarri, bashkia Shkodër • Emergjencia civile	2026-2030

1.3	Paralajmërimi i Përbashkët i Hershëm dhe Shkëmbimi i Informacionit	ajrore (p.sh. bombarduesit e ujit) dhe ekipet mjekësore. - Kornizat ligjore: Kornizat aktuale ligjore janë vendosur për të mundësuar koordinim efikas ndërkufitar, duke përfshirë lëvizjen e personelit dhe pajisjeve, çështjet e përgjegjësisë dhe aksesin në burimet e përbashkëta si burimet ujore. - PSV-të (Procedura standarde e funksionimit). PSO-të janë udhëzime të shkruara që shpjegojnë se çfarë pritet dhe kërkohet nga personeli i shërbimit zjarri në kryerjen e detyrave të tyre - Ndarja e të dhënave në kohë reale: Menaxhimi ndërkufitar i zjarreve kërkon ndarjen e të dhënave në kohë reale mbi modelet e motit (p.sh., temperaturën, shpejtësinë e erës), aktivitetin e zjarrit dhe burimet. Në këtë drejtim, është shumë e rëndësishme krijimi i sistemeve për komunikim (p.sh., platformat dixhitale) që lejojnë bashkë të ndajnë të dhëna dhe parashikime kritike. - Sistemet e integruara të monitorimit: Përdorni teknologji të ndryshme; satelitë, drone dhe sensorë në distancë për të monitoruar aktivitetin e zjarrit dhe për të identifikuar pikat e mundshme të zjarrit. Sistemet e integruara i lejojnë të dyja bashkë të parashikojnë rreziqet e zjarrit dhe të ndërmarrin veprime parandaluese përtej kufijve. - Sistemet e unifikuara të komunikimit: Hartimi i një strategjie të përbashkët komunikimi si për komunitet ashtu edhe për publikun. Kjo përfshin përdorimin e mediave sociale, sistemeve të alarmit	- Emergjencat civile - Bashkia Shkodër - RAPA Shkoder - Stafi i pyjeve - Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi,	Çdo vit, në bazë mujore
-----	--	--	--	-------------------------

		emergjent dhe koordinimin përmes një zyre të unifikuar të informacionit publik për të siguruar që publiku në të gjitha zonat e prekura të marrë informacion të qëndrueshëm.			
1.4	Stërvitje dhe ushtrime të përbashkëta	• Caktoni pika qendrore lokale për ndarje efektive të informacionit. • Stërvitje ndërkufitare: Planifikoni dhe kryeni rregullisht stërvitje dhe simulime të përbashkëta kundër zjarrit, duke përfshirë zjarfikësit komunalë dhe palë të tjera të interesuara nga Shqipëria dhe Mali i Zi. Kjo mund të testojë koordinimin e evakuimeve ndërkufitare, ndarjen e burimeve dhe strategjitë e shuarjes së zjarrit. • Ngritja e kapaciteteve: Bashkitë duhet të bashkëpunojnë për të kërkuar dhe ofruar nga trajnime të specializuara për personelin e zjarfikësve, menaxhimit të krizave dhe reagimit ndaj emergjencave. Kjo rrit kapacitetin e përgjithshëm të fuqisë punëtore të zjarfikësve. • Mbledhja e të dhënave dhe informacionit mbi rrezikun e mundshëm të egër dhe ndarja e këtyre të dhënave ndërmjet autoriteteve kombëtare dhe lokale. • Hartat e rrezikut nga zjarri në zonat ndërkufitare • Projektimi i vatrave të zjarrit përgjatë zonës ndërkufitare	• Agjencia Kombëtare e Emergjencave Civile • Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi, • Stafi i pyjeve	2026-2028	
1.5	Mbledhja e të dhënave për rrezikun e mundshëm të zjarrit		• Emergjencat civile • Bashkia Shkodër • RAPA Shkoder • Stafi i pyjeve • Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi	Aktivitet afatgjatë	
1.6	Zhvillimi i rrjeteve të kërkimit dhe inovacionit	Inkurajimi i krijimit të rrjeteve ndërkufitare të kërkimit dhe inovacionit duke ofruar fonde dhe burime për iniciativat kërkimore bashkëpunuese, duke promovuar partneritete midis institucioneve akademike, qendrave kërkimore dhe industrive përtej kufijve.	• Bashkia Shkodër • Stafi i pyjeve • Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi	Aktivitet afatgjatë	

1.7	Përfshirja në projekte ndërkufitare	Planifikimi, zhvillimi dhe zbatimi i projekteve ndërkufitare në fushën e menaxhimit të rrezikut nga fatkeqësitë dhe rritja e sinergjive me programet ekzistuese (mbështetje financiare nga: OKB, NATO, JICA, GIZ, OSBE dhe organizata të tjera ndërkombëtare dhe donatorë).	- Bashkia Shkodër - Stafi i pyjeve - Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi	Aktivitet i vazhdueshëm
1.8	Lidhni sistemet e zbulimit të zjarrit (sistemet fotovoltaike të zbulimit të zjarrit) të Parqeve Kombëtare të Shqipërisë Alpeve – Rezervati Natyror i Liqenit të Shkodrës dhe lumit Buna-Peizazhi i mbrojtur i Velipojës me Sistemin Shqiptar të Informacionit	Rritja e numrit të sistemeve fotovoltaike të zbulimit të zjarrit në zonën ndërkufitare dhe në zonën e Liqenit të Shkodrës që do të jenë në përputhje me Sistemin Kombëtar të Informacionit.	- Emergjencat civile - Bashkia Shkodër - Stafi i pyjeve - Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi - RAPA Shkoder	2026-2030
1.9	Përfshirja e organizatave mjedisore dhe turistike në eksplorimin dhe shënjimin e shtigjeve pyjore në zonën ndërkufitare dhe zonën e synuar	Duke përfshirë organizatat e ecjes, një nga njësitë speciale të shpëtimit dhe mbrojtjes, në shënjimin e shtigjeve pyjore në zonën ndërkufitare dhe zonën e synuar	- Bashkia Shkodër - Stafi i pyjeve - RAPA Shkoder	2026-2030
1.10	Kryerja e aktiviteteve ndërgjegjëse në zonën ndërkufitare	Organizimi i fushatave dhe seminareve ndërgjegjëse në zonën ndërkufitare. Organizimi i vizitave në Qendrën Operative – Komunikuese 112 me qëllim ndërgjegjësimin e fëmijëve dhe njerëzve për numrin 112. Organizimi i fushatës “Muaji i parandalimit nga zjarri” çdo vit para sezonit të zjarreve në zonën ndërkufitare. Organizimi i fushatave ndërgjegjëse dhe edukimi i grupeve vulnerabël dhe personave me aftësi të kufizuara në zonat ndërkufitare në lidhje me shpëtimin dhe mbrojtjen në rast zjarri.	- Bashkia Shkodër - Stafi i pyjeve - Emergjencat civile - Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi - RAPA Shkoder	Aktivitet i vazhdueshëm
2. Masat dhe aktivitetet e gatishmërisë për mbrojtjen e menaxhimit të zjarrit në zonën ndërkufitare				
2.1	Trajnimi dhe edukimi i përbashkët	Organizimi i trajnimeve në lidhje me reduktimin dhe menaxhimin e rrezikut ndërkufitar të fatkeqësive me qëllim forcimin e njohurive dhe aftësive të aktorëve/aktorëve përkatës, veçanërisht vendimmarrësve në reduktimin dhe menaxhimin e rrezikut nga fatkeqësitë në nivel lokal, rajonal, kombëtar dhe ndërkufitar.	- Bashkia Shkodër - Stafi i pyjeve - Emergjencat civile - Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi - RAPA Shkoder	2026-2030

2.2	Bashkëpunimi në lidhje me reduktimin dhe menaxhimin e rrezikut ndërkufitar të fatkeqësive	Bashkëpunim i vazhdueshëm trajnime, shkëmbim vizitash edukative dhe sigurisht me grupe të përbashkëta pune me tema të ndryshme, si zhvillimi i PSO-ve të përbashkëta, zbatimi i memorandumeve operacionale të bashkëpunimit etj.	me ushtrime,	• Bashkia Shkodër • Staf i pyjeve • Emergjencat civile • Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi • RAPA Shkoder	2026-2030
2.3	Krijimi i kushteve për zhvillimin e ekipeve të përbashkëta të shpëtimit në zonën ndërkufitare	Miratimi i kuadrit të ri ligjor për cili përshkruan, përcakton dhe lejon zhvillimin e ekipeve të përbashkëta të shpëtimit në zonat ndërkufitare		• Bashkia Shkodër • Staf i pyjeve • Emergjencat civile • Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi • RAPA Shkoder	Aktivitet afatgjatë SHËNIM: Nuk ka ende kuadër ligjor për zhvillimin e tij
2.4	Prokurimi i pajisjeve dhe aseteve të shpëtimit dhe mbrojtjes nga zjarri	• Sigurimi i burimeve sigurimin e pajisjeve dhe aseteve (buxheti kombëtar dhe vendor, fonde të BE-së dhe të tjera, donacione). • Sigurohuni që të gjitha pajisjet e blera të përmbushin standardet dhe rregulloret përkatëse të sigurisë dhe të sigurisë, si dhe të përputhen reciprocisht. • Krijimi i listës së pajisjeve të munguara dhe të nevojshme për përdorim në ndërhyrjet ndërkufitare.	financiare për	• Bashkia Shkodër • Emergjencat civile • Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi • RAPA Shkoder	2026-2030
2.5	Angazhimi me komunitetet lokale dhe vullnetarët	• Përfshirja e komunitetit: Në këtë fushë, është thelbësore përfshirja e komuniteteve lokale në reduktimin e rrezikut ndërkufitar duke u ofruar atyre trajnime për parandalimin e zjarrit dhe reagimin ndaj emergjencave. Të dyja komunitet duhet të harmonizojnë fushatat edukative dhe aktivitetet e angazhimit të komunitetit për të siguruar që publiku të kuptojë rrezikun më të gjerë. • Rrjetet e vullnetarëve: Për të qenë më efektive, komunitet duhet të krijojnë një		• Ministria e Arsimit dhe Media kombëtare dhe lokale • Bashkia Shkodër • Staf i pyjeve • Emergjencat civile • Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi • RAPA Shkoder	Çdo vit

2.6	Dizajnimi dhe zbatimi i zjarreve në zonën ndërkufitare dhe menaxhimi i biomases	rrjet të gjallë vullnetarësh që mund të ndihmojë si në përpjekjet për parandalimin dhe reagimin ndaj zjarrit, dhe të koordinojë ndërmjet të dy komuniteteve për të ofruar mbështetje të ndërsjellë gjatë situatave aktive të zjarrit. - Dizenjimi, ndërtimi dhe mirëmbajtja e thyerjeve të zjarrit në objektivin ndërkufitar janë - Vlerësimi dhe zbatimi i masave për menaxhimin e biomases në zonat ndërkufitare	- Bashkia Shkodër - Stafi i pyjeve - Emergjencat civile - Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi - RAPA Shkoder	Çdo vit
3.1	Shuarja e koordinuar e zjarrit dhe shpërndarja e burimeve	3. Masat dhe aktivitetet e reagimit për menaxhimin e zjarreve në zonën ndërkufitare - Ekipet e përbashkëta të zjarrfikësve: Në rast zjarresh të mëdha, bashkitë e Shkodrës dhe Tivarit apo edhe të dyja shtetet tona mund të krijojnë task forca të përbashkëta që punojnë së bashku në terren. Këto ekipe duhet të trajnohen për të vepruar nën struktura të përbashkëta komanduese dhe koordinuese. - Pishinat e burimeve ndërkufitare: Burimet e zjarrfikësve të pishinave (p.sh. bombarduesit me ujë, kamionët e zjarrit, helikopterët) për të krijuar një grup më të madh, më fleksibël asetesh që mund të dërgohen shpejt përtej kufijve kur nevojitet. Ky sistem i ndarjes së burimeve redukton kostot dhe siguron një përgjigje më të fuqishme. - Ndihma e ndërsjellë për shuarjen e zjarrit: Në rast se një komunë është e mbingarkuar, zonat fqinje mund të ofrojnë mbështetje të menjëhershme për shuarjen e zjarrit, duke përfshirë ekuipazhet rezervë,		

		pajisjet, kamionët dhe avionët (nëse është e mundur).			
3.2	Vënia në funksion e sistemit të njoftimit dhe alarmimit për pjesëmarrësit në aktivitetet e shpëtimit dhe mbrojtjes	- Përmirësimi i rrjeteve të shpërndarje më të shpejtë të paralajmërimeve. - Krijimi i sistemit të njoftimit dhe alarmimit gjatë zjarreve.	- Bashkia Shkodër - Stafi i pyjeve - Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi - RAPA Shkoder	N/A Në rast zjarri	
3.3	Informimi i popullatës dhe autoriteteve kompetente dhe personave përgjegjës për shpëtim dhe mbrojtje	Ofrimi në kohë i informacionit popullatës nga autoritetet përgjegjëse në nivel lokal dhe kombëtar. Identifikimi i kanaleve për ndarjen e informacionit dhe të dhënave. Mjetet e disponueshme të komunikimit përfshijnë: njoftimet e urgjencës, konferencat për shtyp, mesazhet SMS, deklaratat për media (radio dhe televizion lokal), faqet e internetit, mediat e shkruara, portalet, rrjetet sociale dhe mjete të tjera informacioni.	- Bashkia Shkodër - Stafi i pyjeve - Emergjencat civile - Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi - RAPA Shkoder	N/A Në rast zjarri	
3.4	Rritja e gatishmërisë për ndërhyrje dhe aktivizimi i autoriteteve kompetente dhe task-forcave për shpëtim dhe mbrojtje	Aktivizimi: Për planin e shpëtimit dhe mbrojtjes nga zjarret, strukturat koordinuese dhe menaxhuese, njësitë operacionale të shpëtimit dhe mbrojtjes dhe të tjera. Kryerja e aktiviteteve për të siguruar qetësinë dhe rendin publik në zonën e prekur në rast zjarri.	- Bashkia Shkodër - Stafi i pyjeve - Emergjencat civile - Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi - RAPA Shkoder	N/A Në rast zjarri	
3.5	Aktivizimi i njërive të shpëtimit dhe mbrojtjes	Aktivizimi i Shërbimit Komunal të Shpëtimit dhe Mbrojtjes në bashkëpunim me njësitë e tjera operacionale të shpëtimit dhe mbrojtjes (njësitë speciale të shpëtimit dhe mbrojtjes, njësitë vullnetare të shpëtimit dhe mbrojtjes, njësitë e shpëtimit dhe mbrojtjes të organizuara nga kompani, persona të tjerë juridikë dhe sipërmarrës - njësi sipërmarrëse dhe njësi speciale ajrore ndërkufitare në zonën jashtë zjarrit)	- Emergjencat civile - Bashkia Shkodër - Stafi i pyjeve - Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi - RAPA Shkoder	N/A Në rast zjarri	
3.6	Zbatimi i evakuimit dhe kujdesit dhe mbështetjes për popullsinë dhe të mirat materiale	Kryerja e aktiviteteve për kryerjen e evakuimit dhe sigurimin e kujdesit dhe mbështetjes për popullatën (duke marrë parasysh fëmijët, gratë, personat me	- Emergjencat civile - Bashkia Shkodër - Stafi i pyjeve	N/A Në rast zjarri	

		afësi të kufizuara) dhe mbrojtjen e të mirave materiale dhe kulturore dhe mjedisit.	- Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi - RAPA Shkoder	
3.7	Parandalimi i përhapjes së rrezikut dhe pasojave të rrezikut në komunat përkatëse	Kryerja e aktiviteteve për të zburat pasojat e rrezikut dhe shuarja në kohë dhe adekuate e zjarrit.	- Emergjencat civile - Bashkia Shkoder - Stafi i pyjeve - Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi - RAPA Shkoder	N/A Në rast zjarri
3.8	Koordinimi i aktiviteteve të pjesëmarrësve në shpëtim dhe mbrojtje	Aktivizimi i strukturave koordinuese dhe drejtuese në nivel vendor dhe kombëtar. Menaxhimi kryhet në përputhje me planet e shpëtimit dhe mbrojtjes dhe një përvojë paraprake në një situatë specifike në një zonë të caktuar. Koordinimi nënkupton një veprim të koordinuar të të gjithë pjesëmarrësve të shpëtimit dhe mbrojtjes në të gjitha fazat e ekzekutimit të detyrës brenda një kohe dhe hapësire të caktuar, si dhe informacionin e tyre në kohë.	- Emergjencat civile - Bashkia Shkoder - Stafi i pyjeve - Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi - RAPA Shkoder	N/A Në rast zjarri
4. Masat dhe aktivitetet rikuperuese për shpëtim dhe mbrojtje në zonën ndërkufitare				
4.1	Vlerësimi i dëmit dhe pasojave	- Ndani përpjekjet për rikuperim: Pas një zjarri, bashkitë mund të punojnë së bashku për të vlerësuar dëmin dhe për të koordinuar rikuperimin dhe restaurimin e zonave të prekura. - Kjo përfshin rindërtimin e infrastrukturës, restaurimin e ekosistemeve dhe ofrimin e mbështetjes për komunitetet e zhvendosura - Analiza pas incidentit: Pas çdo zjarri të madh (p.sh. më shumë se 30 hektarë), bashkitë duhet të vlerësojnë së bashku përpjekjet e reagimit, të identifikojnë mësimet e nxjerra dhe të përditësojnë strategjitë e shuarjes së zjarrit për të	- Emergjencat civile - Bashkia Shkoder - Stafi i pyjeve - Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi - RAPA Shkoder	N/A Pas zjarrit

		përmirësuar koordinimin për ngjarjet e ardhshme			
4.2	Riparimi i zonave të prekura me rrezik	- Mbështetja e njërës-tjetër për të rivendosur ekosistemet natyrore - Zhvillimi i planit të rehabilitimit për zonat e prekura/zonën ndërkufitare. - Zbatimi i masave dhe aktiviteteve rehabilituese për të korigjuar rrezikun në zonat e prekura në përputhje me planin e rehabilitimit	- Emergjencat civile - Bashkia Shkodër - Stafi i pyjeve - Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi - RAPA Shkoder	N/A	Pas zjarrit
4.3	Sigurimi dhe ofrimi i asistencës së nevojshme për popullatën vulnerabël dhe të prekur	Sigurimi i asistencës dhe nevojave për popullatën vulnerabël dhe të prekur Organizimi i kujdesit adekuat dhe strehimoreve për popullatën vulnerabël dhe të prekur.	- Emergjencat civile - Bashkia Shkodër - Autoritetet kombëtare	N/A	Pas zjarrit
4.4	Zbatimi i masave shëndetësore dhe higjienike dhe epidemiologjike	Sigurimi i masave dhe aktiviteteve shëndetësore e higjienike dhe epidemiologjike.	- Bashkia Shkodër - Autoritetet kombëtare të shëndetit publik	N/A	Pas zjarrit
4.5	Zbatimi i mbrojtjes së duhur të kafshëve dhe bimëve dhe produkteve shtazore dhe bimore	Sigurimi i aktiviteteve dhe masave të duhura për mbrojtjen e kafshëve, bimëve dhe produkteve	- Bashkia Shkodër - Autoritetet kombëtare	N/A	Pas zjarrit
4.6	Organizimi i furnizimit me burime për asistencë dhe ofrim të shërbimeve komunale për një normalizim të shpejtë të jetës	Sigurimi dhe zbatimi i furnizimit me burime për asistencë dhe ofrim të shërbimeve komunale për një normalizim të shpejtë të jetës.	- Bashkia Shkodër - Autoritetet kombëtare	N/A	Pas zjarrit
4.7	Përfshirja e organizatave të zbulimit në ripyllëzimin në zonën ndërkufitare dhe të synuar	Krijimi i kushteve për përfshirjen e organizatave skautiste në ripyllëzimin në zonën ndërkufitare dhe të synuar.	- Bashkia Shkodër - Autoritetet kombëtare	N/A	Pas zjarrit

Annex III Skema organizative në rast të zjarreve në nivel bashkiak

